

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 134 (3580) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Isten éltesse Kormányzó Urunkat

Évről-évre hálát adunk az Istennek, hogy megőrizte számunkra Kormányzó Urunkat, vitéz nagybányai Horthy Miklóst. Minden évben fokozott erővel tör az ég felé imánk az Isten oltalmáért s imánkat az Ur meg is hallgatta. Hiszen nem mindennapi kegyelem az, hogy valaki olyan sok munkát, gondot igénylő helyen teljes erőben megérheti életének hetvenhatodik évét.

Nagy hálával tartozunk Kormányzó Urunknak, hogy a mai vérzivataros időkben feltűző gonddal vigyáz nemzetére. Érezzük, hogy a mai nehéz időkben ő képviseli számunkra a szilárd pontot. Katonai és politikai bölcsességében az idők folyamán mindjobban megerősödött a bizodalunk. Horthy Miklós a legelső között volt, akik felismerték a bolsevizmus pusztító hatalmát s már akkor szervezte hazánkat ellene, amikor még Európában mindenfelé hódító útjára indult a zsidó szellem nemzetet és vallást felforgató hatalma. Az idők fordulása megmutatta, hogy teljesen igaza volt Horthy Miklósnak, amikor hazánkat a keresztény gondolat jegyében megszervezte a bolsevizmus ellen. Elérkezett a bolsevisták nagy hadjárata a keresztény Európa ellen s most látjuk csak teljes kiváltságban, hogy mit jelentett volna Európának, ha reászakad a nagy vörös veszély.

A szegedi gondolat elsősorban ez ellen a pusztítás ellen indult el akkor, amikor országunkat már kikezdte a bolsevista szellem ragadozó ereje. Sok munka és fáradozás után sikerült is országunkat megszilárdítani. S mikor már nemcsak Magyarország, hanem úgyszólván az egész Európa felismerte a nagy veszélyt, amelyet a marxizmus jelentett Európa számára és lerázta magáról ennek a szellemiségnek nyomasztó igáját, nem tűrhette tovább a bolsevista szellemiség hatalmának leldozását. Fondorlataival igyekezett lángbaborítani az egész világot és reánk hozta ezt a szörnyű háborút.

De Magyarország hősiességével önfeláldozásával hűségesen kitart Horthy Miklós gondolata mellett, minden erejével küzd nagy szövetségese oldalán a bolsevizmus ellen. Mi sem bizonyítja jobban Magyarországnak hűségét Horthy Miklós szelleméhez, mint az a hősiesség, amelyet a háborúban folytat. De egyúttal semmi sem bizonyítja e gondolat szükségességét sem, mint éppen e nagy háború, amely fegyverbe szólította egész Európát. Ha valamikor Európa nyakába szakadt volna a bolsevizmus, ki védte volna meg bennünket ellene? Hiszen a plutokrata hatalmak mellett foglaltak állást és együtt harcoltak a szorjakkal Európát keresztény kultúrája ellen. Továbbá mi sem bizonyítja Kormányzónk által nálunk elindított mozgalom korszerűségét és európai viszonylatban is szükségességét, mint az öntudatra ébredt Európa, amely a nagy német nemzettel az élen a történelem legnagyobb harcát vívja csodálatos hő-

Tizenhat órán át tartott tegnap Londonban a légiriadó

Az angol főváros lakosságán egyre növekvő félelem lesz úrrá. Még jobban felfokozta a német katonák harc-készségét az új fegyverek bevetése

Stockholmból jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Angliából Stockholmba érkezett hírek szerint Londonban pénteken élték át a háború leghosszabb légiriadóját, amely 16 óráig tartott. A gyárak és az irodák nem dolgoztak. A vendéglők és üzletek zárva maradtak. Június 16-án virradó éjszaka az új robbanótestekkel folytatott német támadás Dél-Anglia és London ellen, a fővárosban a legszörnyűbb pusztításokat okozta. A Theuse partján levő raktárak és hajógyárak lobogó lánggal égnek. Újabb jelentések szerint egyre növekvő félelem lesz úrrá London lakosságán. A daverly-i rádió súlyosan megrongálódott. Később kisegítőállomáson folytatta adását, de csak hanglemezeket közvetít.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A német felderítők egyöntetű jelentései szerint Délkelet-Anglia nagy területei fölött sűrű füstfátyol észlelhető. Különösen sűrű ez a füst London déli rész felett. Sutton területe felett szintén sűrű füstfelhők lebegnek és lehetetlennek tesznek minden megfigyelést. Southamptonnál a német felderítőgépek áttörtek a tűz és füsttégen és a legnagyobb nehézség árán néhány fényképet készítettek, amelyek azt bizonyítják, hogy a

hajógyárak és a szomszédos városrészek legnagyobb része lángban áll. Június hó 16-án reggel a csatorna középső részén német megfigyelők jelentése szerint Spitheadban Protmouth és a Wight sziget között angol hajókaraván haladt, amelynek több hajója lángalobban és égő fákllyaként sodródott tovább a tengeren. Ezek a hajók nyilván a német rombolótestek hatókörébe sodródtak. Ezekkel a rombolótestekkel már több órája elárasztották Dél-Angliát.

„Ti akartátok”!

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A szombat reggeli berlini sajtó nagy címeikkel közli a véderőfőparancsnokság pénteki jelentésének első mondatát, amelyben röviden közli az új legnagyobb méretű robbanótesteknek London elleni bevetését. A *Völkischer Beobachter* így ír:

— A könyörtelen ellenség pokoli megfélemlítő támadásokban, légiaknak és foszforos tartályoknak ledobásával olt meg asszonyokat és gyermekeket, felpertszelt kórházakat és lakónegyedeket. Most megkapja rá a választ!

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* Hitlernek már a háború előtti többszörös felhívást magyarázza, amely arra irányult, hogy megkíméljék a polgári lakosságot a légiháború borzalmaival. Már

1939 szeptember 1-én így nyilatkozott a Führer:

— A harcot nem akarom asszonyok és gyermekek ellen vezetni!

A lap azután ismerteti az ellenség módszereit, majd így fejezi be cikkét:

— Churchill mást gondolt és mást cselekedett. Módszeresen pusztította Európa kulturális helyeit és segítségül hívta Északamerikából az ugyanilyen felfogású barbárokat. Asszonyokat és gyermekeket gyilkolt, tönkretette a lakóhelyeket, hogy nemzedékek feltévedő birtokát elpusztítsa, egyben lábba tapossa a nemzetközi jogot.

A lap végül a következő megállapítással zárja cikkét:

— Figyelmeztettük őket: aki nem akar hallani, annak éreznie kell! Ha azonban holnap felháborodást fognak színelni, azt feleljük: Ti akartátok!

Heves harcok folynak az Elba szigetén partraszállt ellenséggel

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Angliában harcavetett újszerű robbanótestekről szóló hír, amit a német véderő főparancsnokságának pénteki jelentése közölt, a véderő katonái közt, különösen pedig a Normandiában

küzdő katonák között rendkívüli meglepetést keltett. Ha a német katona harc-készsége eddig is minden dicsőreten felül állott, a most közölt esemény még fokozta ezt a harc-készséget.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf

siességgel és rendíthetetlen kitartással. Ez a nagy küzdelem és kitartás fellebbenté előttünk a lélek fátyolát s meggyőzheti a világot arról, hogy Európában többé nem lehet rákényszeríteni az embereket a vörös bolsevista hatalomra.

A lélek mélyén feszülő vágyakat indított el vitéz nagybányai Horthy Miklós.

A most dúló háború is meggyőzött már bennünket arról, hogy csak ez a gondolat, Kormányzó Urunk iránymutatója lehet a magyar jövő biztos alapja és egyúttal Európa jövője is.

Engedje a jó Isten, hogy ezt a szebb jövőt hazánk Kormányzó Urunk vezetése alatt érhesse meg.

jelenti: Szombaton reggel 3 órakor az ellenség 60 partraszállító naszáddal partraszállt Elba sziget déli részén. Röviddel később több légitámadást intézett az ellenség és ugyanakkor újabb partraszállásiműveletet hajtott végre a sziget északi részén Porto Serraiótól nyugatra, valamint a sziget délkeleti partján. Heves harcok fejlődtek ki, főként az ütegállások körül, amelyek még folyamatban vannak.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Domei Iroda jelenti egy, a Középsenedes-óceáni támaszpontokról: Egy ellenséges csatahajó és egy rombolót elsüllyesztettek a japánok annak a heves tüzérségi párbajnak a folyamán, amely csütörtökön délután a Saipan sziget japán partiütegek és ellenséges hadihajóinak egy csoportja között folyt le, amelyeket az a szigeten megkísérelt partraszállásra vetettek harcba. További két ellenséges rombolót súlyosan megrongáltak és telitalálatokkal felgyújtottak.

Pozsony és Bécs lakónegyedeit bombázták tegnap délelőtt az angolszások

Pozsonyból jelentik: (MTI) A szlovák hivatalos sajtóiroda jelentése szerint angol-amerikai repülőgépek Pozsony délelőtt Pozsony lakónegyedeit bombázták. A polgári lakosság körében veszteségek voltak.

Bécsből jelentik: (MTI) A bécsi lapok a következő közleményt tették közzé:

Pénteken délelőtt amerikai bombázórepülőgépek támadást intéztek Bécs ellen. A város külső területeiben, valamint Nagybecs szélén néhány helyen a ledobott bombák embervesztéseket és anyagi károkat okoztak, részben munkásházákban és településekben. Több ellenséges repülőgépet sikerült lelőni.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Dunavidék és Ostmark területe fölött június 16-án délelőtt heves légi-harcokra került sor négy motoros amerikai bombázóalakulatokkal, amelyek erős vadászvédelem mellett Magyarországon és Szlovákián át a Birodalom délkeleti területei fölé repültek. Eddigi jelentések szerint a német vadászipülőgépek 29 ellenséges repülőgépet lőttek le. A részt még a bereülés folyamán. A magyar vadászok és a német légvédelmi tüzezéség további lelővéseket értek el, de ezek száma még nem ismeretes.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf szerint nagyon erős légelhárító tűz fogadta azokat a brit légikötéleket, amelyek június 17-én reggel 2 óra tájban a Birodalom területét támadták.

Magyarok vagyunk-e még?

Rövid egymásutánban két nagy esemény tette próbára a magyar társadalom erkölcsi erejét Nagyváradon. És illetékes tényezők csalódottan, a megdöbbenés és megbotránkozás hangján állapították meg, hogy a társadalomnak éppen az a rétege, amelynek a közfeljogs szerint a nemzeti újjáépítés alapját kellene alkotnia, egyik esetben sem állotta ki a próbát.

Terjedelmes lajstromot állítottak össze a hatóságok azokról, akik jelentős zsidó értékek, vagyontárgyak rejtgetésére vállalkoztak. A lajstromban a biharmegyei és nagyváradi közelet ismert nevei szerepelnek, egyesek közülük úgynevezett elsővonalbeli személyiségek, akik vezető szerepet töltek be és akiket a felszabadulás után megtisztelő kinevezések és címudományozások emeltek megérdemeltnek vélt pozíciókba. A meglepő felfedezések lerántották róluk a tekintély tőgóját, a rendőrségi nyomozó közegek szobáit is megjárták már a folyamatban van ellenük az eljárás, amely várhatóan rövidesen megpecsételi sorsukat. De a közelet fórumairól mindenesetre eltűntek már: a város és a megye törvényhatósági közgyűlésein üresek maradtak helyeik, amelyeken hosszú időn át a község eleven lelkiismereteket hangoskodtak a különböző bizottsági üléseken és értekezleteken sem jelentkeznek, hogy bölcs tanácsokkal szolgálják polgártársaik érdekeit.

Elszomorító jelenség. Még volt remény a feltételezésre, hogy ezek az urak, akik a magyar középosztály kiemelkedő személyiségei, egyéni eltévelyedéseknek estek áldozatul abban az útvesztőben, amelyet a zsidó kapcsolatok és érdekeltségek szövvénye teremtett számukra és amelyből az események gyors fejleményei nem mutathattak meg nekik az egyenes kibontakozást. Tehát az ő tetteikből — azaz vizsgáltuk magunkat, — nem kell egy egész társadalmi osztály jelentős részének erkölcsi színvonalára milyos következtetéseket vonnunk. De ráküzdült egy roppant szerencsétlenség, az angolszász terrortámadás, amely a lakosság százait tette hajléktalanná s ebben a szerencsétlenségben illetékes tényezők megállapítása szerint legfőképpen ugyanennek az osztálynak a képviselői tanúsították a köztársasági szempontok, a legelembb emberbaráti kötelezettségek semmibevevéseivel oly önző és haszonleső magatartást, hogy Rajnay főispán jogos felháborodással fakadhatott ki ellenük a városi törvényhatóság legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésén: „Rettenőt csatlódások értek, szegyelmem kell magamat és azt kell kérdeznem: magyarok vagyunk-e még?”

A lakáshiénák, akik kihasználva a kollő ellenőrzést kizáró gyors intézkedések szűzegeességét, a hatóság félrevezetésével remek lakostalányokat haláztak maguknak a zavarosban, sajnos, legnagyobb részben ismét ebből a társadalmi osztályból kerültek ki.

De kétségbeesésre talán nincs ok. Lejtű rendszer, csődbejutott szellemiség neveltjei és képviselői voltak ők, akik régi tempókkal igyekeztek evickelni az új vízekben. Magyarok vagyunk még s a nép nagy erkölcsi erőtartalmakkal rendelkezik. Le kell azonban mondunk a szépitgetés, a takargatás mód-szereiről és a nagy megrázkódtatások után valóban azzal a kíméletlenséggel kell elvégezni a személyi romeltakarítás munkáját, amelyet az illetékes helyi vezető tényezők az erkölcsi rend helyreállítására és a széles néprétegek meg-

„A fegyelem parancsa egyaránt kötelező az üzemek vezetőire és munkásaira“

Vitéz Imrédy Béla nyilatkozata az új, szociális rendeletről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Vitéz Jaross Andor belügyminiszter beszámolt a minisztertanácsban az 1941—1942. évi ár- és belvizek által megrongált lakóházak újjáépítéséről. Közel 52 millió pengő összeget vett igénybe az 1941—42. évi ár- és belvizek okozta károk helyreállítására. Több mint 10.500 új családi lakóház épült fel ország-szerte, a helyreállított házak száma pedig 23.000 volt. Az új házak felépítésénél nemcsak a biztonsági szempont, de helyenként az áttelepítés is érvényesült. Ebben a magyar viszonylatban szokatlan arányú építkezésben legerősebben domborodtak ki a szociális szempontok. Közéleti segítséget csak azok a családok kaptak, amelyek kizáróan a maguk erejére hagyatva nem tudták volna újból felépíteni otthonukat. Az ár- és belviz által károsult sokgyermekes családok különleges elbánásban részesültek. Itt is érvényesült az új szociális politikának az az elve, hogy segítséget csupán a magukkal tehetetlenek, vagy olyanok kaptak, akiknek nemcsak anyagi, hanem munkaerejét is meghaladta volna az okozott károk helyreállítása. Az 52 millió összegből csak 5 milliót fordítottak segélyre, míg a többit a károsultak kamatmentes kölcsönben kapták az államtól. A kölcsönt legfeljebb 20 év alatt le kell törleszteni. A kölcsönt nem készpénzben, hanem építési anyagban bocsátották rendelkezésre a hatóságok. A felhasznált összegnek adminisztrációja — beleértve a műszaki emberek illetményét is, — alig éri el a 2 százalékot.

A háborús nehézségek és katonai bevonulások ellenére is sikerrel bírkózott meg a háború kellős közepén a magyar belső front a három éven keresztül reázdult elemi csapásokkal.

Távozásra szólították fel a washingtoni finn követet és a követség tagjait

Az intézkedés egyelőre nem jelenti az USA és Finnország közötti kapcsolatok megszakítását

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a finn követség tagjainak és pedig Prokope finn követnek és három követségi tanácsosnak kiadták az utlevelét. A finn diplomatákat felszólították az Egyesült Államok elhagyására. Az intézkedést magyarázó nyilatkozatban azt közli az Egyesült Államok kormánya, hogy a négy finn diplomata az Egyesült Államok érdekei ellen-

dolgozott. Az intézkedés nem jelenti az Egyesült Államok és Finnország közötti diplomáciai kapcsolatok megszakítását. Egy újabb washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok kormányának egyik hivatalnok a ügyvel kapcsolatban kielentette, hogy a finneket elutazásukig megfigyelés alatt tartják. Az elutazásra azonnal sor kerül, amint megfelelő biztosított karavánban való átkelésre lehetőség adódik. Erre azonban még hetekig kell várni.

Papen megérkezéséig nem foglalnak állást Berlinben az ankarai eseményekkel kapcsolatban

Menemendzsoğlu török külügyminiszter lemondásáról azt írja az Europapress fő-tudósítója, Georg Sroeder, hogy az angol kormánynak Ankarára gyakorolt és az utóbbi napokban ismét súlyosbodó nyomásának közvetlen következménye.

Jelenleg még nem lehet meg tudni, vajon ez a nyomás ultimátum jellegűt öltötte-e, mint legutóbb a króm-kérdésben. A Wilhelmstrassen még nem foglaltak állást, mert nyilván további értesítéseket várnak Papen német nagykövettől. A német külügyminiszterium azonban már ezen messzemenő értesülésekkel rendelkezett a török minisztertanács előtt, mely a külügyminiszter lemondása után ült össze. Ez abból is kitűnik, hogy Paul Schmidt követ csütörtök délelőn kérdés nélkül rámutatott a teljesen indokolatlan

angol nyomásra néhány német hajónak a Dardanellákon történt áthaladása miatt. A német szövívő idézte a Yorkshire Post fenyegető hangú nyilatkozatát is, amely kétségtelenül Eden angol külügyminiszter felfogását és szándékát tükrözte. Német politikai körökben és a Wilhelmstrassen sohasem titkolták, hogy Menemendzsoğlu személyében olyan embert láttak, aki Törökország érdekeinek megfelelően a hagyományos német-török barátsági viszony megtartásán fáradozott.

Itt említjük meg, hogy a svéd-amerikai tárgyalások, a jelek szerint, végérvényesen befejeződtek, illetőleg egy semmitmondó amerikai nyilatkozat közlésével véget értek. Ha meggondoljuk, milyen elszántsággal, az egész világot betöltő hangoskodással vetették bele magukat az

nyugtatózásra kilátásba helyeztek. Magának a középosztálynak is, amelynek jelentős része mégis érintetlen, elsőrangú érdeke ez. S az újjáépítésnél friss anyagért kell lenyulni azokhoz a réte-

gekhez, amelyek eddigi, korlátozott lehetőségeik között is megmutatták köztársasági lelkiismeretüket, de amelyeket a letűnt rendszer nem juttatott hozzájuk méltó szerephez. (j. b.)

Mozik műsora:

APOLLÓ: Az ellopott titok.

BELVÁROSI: Gyávaság.

CASINO: Uz Bence.

KORONA: Mindenki mást szeret.

angolszászok ebbe a vitába, valóban svány vigasz lehet számunkra az eredmény, amely végeredményben nem is eredmény, hanem a kérdés csendes elaltatása. A Dagens Nyheter szerint az amerikaiak a tárgyalások során nyilván belátták mennyire hátrányosak voltak eredeti módszereik: a nyilvános jegyzékek és a mértéktelen sajtóhadjárat. A svéd kormány számára az első amerikai jegyzék visszautasításával a dolog el is volt intézve és a svéd golyócsapágygyárak csak azért tárgyaltak, hogy az amerikai kivánságokat a Németországgal fennálló szállítási kötelezettségek keretében teljesíthessék. Az „engedmények” olyanok, hogy a svéd cégek megőrizték mozgási szabadságukat. Az angolszász-barát svéd lap cikke bizonyítja, mily keveset értek el az amerikaiak fáradozásaikkal és mennyire elvesztették Svédország rokon-szenvét erőszakos diplomáciai módszereikkel.

Berlin. (MTI.): Menemendzsoğlu török külügyminiszter visszalépésével kapcsolatban a Wilhelmstrassen kijelentették, hogy az állásfoglalást Papen nagy követ megérkezéséig tartják fenn.

Mannerheim tábornagy napiparancsa a finn katonákhoz

Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Mannerheim, Finnország tábornagyja, pénteken a következő napiparancsot adta ki:

Az ellenség ismét nagy támadásba kezdett. A Karjalai-földszoros, amelyen négy évszázadokon át ontotta véréit, újból ki van téve az ellenség esztelen rohamának. A téli háború finn katonáinak komor alakja, szívós kitartása, önfeláldozó bátorsága és a jövőbe vetett rendíthetetlen hite most megint szemünk elé jut. Fiatalemberek állanak tapasztalt harcosok oldalán, az ellenség csapásainak acélzuhatagában. Finn katonák! Tudjátok, hogy a haza sorsa a ti kezetekben nyugszik. Semmiféle megpróbáltatás sem törhet meg benneteket. Korábbi is mindnyájan dacoltatok a megpróbáltatásokkal és most is ezt tegyétek.

Stockholmból jelenti: (MTI) A Dagens Nyheter katonai szakértője utal arra, hogy a Karjalai-földszoroson a szovjet csapatok csak az országutakon és járható utakon kísérelik meg az előnyomulást, de elkerülik a nehezebb terepeket. Ez a körülmény nagyon meglátsítja az előnyomulást. A nehézségek, különösen a páncélos és gépesített nehéztűztereg haladásában érezhető. A nehéz tereppel csak az erdei harcra kiképzett és külön felszerelt csapatok tudnak megbirkózni. Ez a körülmény kedvező lehetőségeket biztosít a finneknél. Ha az erdős területet nagyobb mértékben ki akarták használni a mozgó hadvezetés szolgáltatásában, akkor könnyitene a helyzetet. Már a téli háborúban is szép eredményeket érttek el. Az erdők nyáron jobb védelmet biztosítanak a légitámadásokkal szemben, mint télen. Ez a módszer az ellenséget arra kényszeríti, hogy erejét felaprózza és rövid, egymással össze nem függő szakaszokon hajtsa végre támadásait kisebb egységekkel. Így a szovjet számbeli fölénye nem érvényesül.

Anglia felett megjelentek a régen megígért német megtorló fegyverek

Újfajta fegyverből származó, rendkívül nagyhatású robbanó testekkel támadták London területét és Anglia keleti partjait. Moszkva még mindig erősebb inváziót követel

Hivatalos jelentés a tegnapi délelőtti nagyarányú ellenséges berepülésről

Berlinből jelentik: (MTI) A Német T1 jelenti: A péntekre virradó éjszaka újfajta fegyverből származó robbanó testekkel támadták Kelet-Angliát és Londont — mondja Sündermann helyettes birodalmi sajtófőnök. — Nyomatékosan rámutatott arra, hogy a britek évek óta légiterrort gyakorolnak és sok 10 ezer halott asszony és gyermek lép fel vádolóként az angol haderő gyilkos eszközei ellen.

A Newyork Post — mondotta Sündermann — a múlt évben megállapította, hogy a korlátlan légiháború lesz a német nép legjobb tanító mestere és megjegyezte, hogy most az angoloknak is lesz alkalmuk tanulniok. Állásfoglalását későbbi időpontra helyezte kilátásba, mert tulkomolyak az események ahhoz, hogy olcsó szónoki megállapításokkal vágjon a következő napok tapasztalatai elé. Az új fegyverekről csak annyit közölnek, hogy távolból irányított, újszerű és rendkívül nagyhatású robbanó testekkel felszerelt repülőgépekről van szó. A fegyver az Atlanti-invázió elhárításának célját szolgálja.

„Nem lehet éveken át büntetlenül legyilkolni ártatlan asszonyokat, gyermekeket...”

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Helmuth Sündermann helyettes birodalmi sajtófőnök pénteken — mint már rövid jelentés közölte — az új német fegyver alkalmazásáról szólva, emlékeztetett arra a tényre, hogy minden német javaslat és fáradozás ellenére Nagybritannia kezdte meg a légiháborút a polgári lakosság ellen és erőltette mind a mai napig. Ismertette Sündermannnak az angolszász légiterrort kifejlődésének egyes szakaszait. Hangoztatta, hogy az 1940-es év nyarától London ellen megkezdett légitámadás csak az 1940 januárja óta polgári célpontok, különösen Németország polgári lakossága ellen indított válogatás nélküli brit támadásoknak voltak a folyamatai. A brit légierő határozottan támadta meg Berlint, mielőtt 1940 szeptemberében az első német támadást intézték London ellen. A Führer annakidején a bombázóháború eltörlését kívánta, de az angolok kinevezték. Most, amikor új német fegyver szólal meg, ideje, hogy emlékeztessük mindezekre a tényekre. Sündermann ezzel kapcsolatban emlékeztetett a Newyork Timesre, amely 1942 szeptember 8-án hangoztatta, hogy a repülőbombák a német nép legjobb tanító mesterei. Angliában most majd megtanulják — mondotta végül Sündermann. — hogy nem lehet éveken át büntetlenül legyilkolni ártatlan asszonyokat és gyermekeket és elpusztítani örök értékű kultúrjavakat.

Berlin. (MTI) Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: A Wilhelmstrassen a pénteki hadijelentésben említett rendkívül nagyhatású robbanó testeknek Anglia elleni bevetését katonai ügynek mondották, amelyhez politikai szempontból egyelőre nincsen hozzáfűz-nivalójuk. Az a nyilatkozat, amelyet Morrison brit helügyminiszter pénteken az alsóházban tett az új német fegyver bevetéséről, mint berlini politikai körökben hangoztatják, azok számára, akik a sorok között olvasni tudnak és a brit módszereket és viszonyokat ismerik, egészen „drámai jellegű” volt. Ugy valószínűleg Berlinben, hogy ezzel a megállapítással lehet a legjobban jellemezni az új német fegyver első hatását.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A csütörtökön este Délanglia és London területe ellen, az újszerű

robbanótestekkel folytatott német támadás — mint a légi felderítés mutatja — pusztító hatást váltott ki. Anglia déli partjait éjszaka a csatornán át meseze világitó tűzfény mutatja. Ott, ahol az új robbanótestek leestek, olyan

A véderőfőparancsnokság jelentése az újfajta, invázióellenes fegyverekről

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német Távirati Iroda: A véderő főparancsnoksága közli: A mára virradó éjjel és ma délelőtt újfajta legnehezebb méretű robbanótestekkel bombáztuk Dél-Angliát és London területét.

Berlin. A Führer főhadiszállásáról jelenti: Normandiában az elmúlt nap

méretű tűzvészek keletkeztek, amelyeket Anglia eddig még nem élt át.

Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol közbiztonsági miniszter pénteken — mint az angol híriroda jelenti — a következő tanácsot adta az angol nyilvánosságának: Mihelyt a pilóta nélküli repülőgép motorja megáll, ez azt jelentheti, hogy a robbanás nem sokára következik, talán öt vagy tíz perc múlva. A robbanás elől mindenkinél a rendelkezésére álló legszilárdabb helyre kell húzódnia, még a házban tartózkodóknak is.

Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Van valami félelmetes abban, — mondja az angol híriroda — hogy közeledik az ember-nélküli német repülőgép és rakétaszervek hasítása a levegőt. Egészen jól hallható ritmikus hangja van, amelyet mesziről hallható orchesterhez lehet hasonlítani. Éjszaka sárga fény látszik, amely mintha sűrű füstfelhőket ontana magából. Péntekre virradóra és pénteken korán reggel több órahosszat voltak az újfajta repülőgépek megszakításokkal Délanglia fölött.

ismét eredményes elhárítás jegyében állott. Páncélos kötelékekkel az ellenség az Orntól keletre éket vert. Hadosztályaink visszaverték az ellenséget és állásaikat megerősítették. Főleg Carentan térségében voltak az ellenségnek nagy veszteségei. Itt tovább tartottak a heves harcok. Az ellenség csekély területet nyert. Légi haderőink a mára virra-

Német utászok felrobbantották a caeni zsilipeket és gátakat

Berlin. (MTI): Schmaljuss, a Német Távirati Iroda nyugati haditudósítója közli, hogy a Tilly Sur Seullenél folyó páncélos csata első szakasza teljes német sikerrel befejeződött, az ellenségnek legalább 250 páncélosa itt harc képtelenné vált; az ellenség összes páncélos vesztesége pedig 400 gép. Egy kanadai tisztnél feljegyzést találtak, amelyek bizonyára az invázió előtti katonaparasokat tartalmazza, melyek szerint az utakon menekülő franciákat halomra kell lőni, vagy át kell rajtuk gázolni. Az inváziós haderő egységei számos esetben így jártak el.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német T1 értesülése szerint a német utászok felrobbantották a caeni zsilipeket és gátakat. Ez a robbanás súlyos csapást jelent az Orne torkolat vidékén harcoló britekre, mert ezzel a kis Gisterham halázkikötő,

Stalin még mindig elégedetlen

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német T1 értesül, az utóbbi 24 órában a Bay-St. Lo utvonál mindkét oldalán délnyugat felé végrehajtott amerikai támadásban az ellenség olyan súlyos veszteségeket szenvedett, hogy nem használhatta ki az elő-

ahol az ellenség az invázió első napján megvetette lábát, még inkább veszített jelentőségéből. Caentól Gisterham felé csatorna vezetett, amelyet a caeni zsilipből láttak el a vízzel. A zsilipberendezések felrobbantásával Gisterham kikötőjét megfosztották a víztől és most már csak dagály idején használhatják és ezzel gyakorlatilag értéktelenné vált.

Berlin. (MTI) A NTL. jelenti: Az Elel forrásvidékén St. Andrenál súlyos veszteségeket szenvedtek a támadó amerikaiak. Valamennyi amerikai előretörés összeomlott.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az északamerikaiak június 15-én Carantantól délre támadásokat indítottak. A német csapatok a támadásokat visszaverték és közben nagy veszteségeket okoztak az ellenségnek.

re tervezett egyes betörések lehetőségeit. A harcok jelentős erők bevetésével folytatók. Tilly község magasságában egy páncélos csoport támadása szintén összeomlott.

Stockholm. (MTI): Az Interinf jelen-

dó éjjel is eredményesen folytatta a partraszállási hídfő előtt az ellenséges kirakodások, hajógyűlékezések zavarását. A kirakodások ellen több bombatalálatot értünk el. Az inváziós arcvonal harcok térségében bevetett nemzeti önkéntes kötelékek kiválóan megállták helyüket. Órhajó és aknakereső kötelékeink az inváziós hajóhad támadása során sok tengeri és légiutközvetben különösen megállták helyüket.

Brit bombázó és torpedóvető repülőgépek egy német hajókiéret ellen intézett támadása alkalmával biztosító járműveink 10 ellenséges repülőgépet lőttek le. Egy járműnk elveszett. A holland tengerpartoknál őrnaszádaink elhelyeztettek egy nagy gyorsnaszadot, egy másikat pedig súlyosan megrongáltak.

Középolaszországban az ellenség egész nap gyalogos és páncélos kötelékekkel folytatta támadásait. Két betörési helyen a harcok még tartanak. Ellenséges repülőgépek június 15-én a nyugatolaszországi tengerparton megint megtámadták egy német kórházhajót és felgyújtották.

Berlin, a Führer főhadiszállásáról jelenti:

A keleti arcvonalon tegnap sem volt lényegesebb harciselekmény. Északon, a Kandalakai-szakaszon meggyújtották a szovjet betörések és az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. A Finn-öbölben a haditengerészet biztosító járművei megrongáltak egy eredménytelenül támadó szovjet gyorsnaszadot. Őrnaszádaink a Narvai-öböl fölött lelőttek 5 ellenséges repülőgépet. A Szovjet bombázó repülőgépek és gyorsnaszádok eredménytelen támadásokat intéztek egy német hajókiéret ellen. Ellenséges parti ütegeink beavatkoztak a küzdelemben. Az útközvetben egy ellenséges gyorsnaszadot súlyosan megrongáltunk, vadászaink pedig lelőttek 10 ellenséges repülőgépet.

Tegnap gyengébb északamerikai bombázó kötelék repült be Északnyugat-Németország fölé és bombákat dobott Hannover körzetére. Egyes brit repülőgépek éjszaka a rajna-westfaliai vidék ellen intéztek támadásokat. Német repülőgépek megint támadták Délkelet-Anglia egyes célpontjait.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német T1 jelenti: Illetékes helyről közlik tájékoztatásul:

A francia lakosság magatartása az angol-amerikai behatolás elleni elharc napjaiban, egyike a legértékesebb és legfontosabb politikai tényezőnek — állapították meg pénteken a Wilhelmstrassen. A francia lakosság magatartását az jellemzi, hogy Franciaország minden nagyobb városában teljes a nyugalom, a rend és fegyelem. Sok angol és amerikai lapban tudósítások olvashatók, amelyekben kifejezésre jut a partraszálló csapatok csalódása a francia lakosság magatartása következtében. Meghínsut Angliában az a kísérlet, hogy Franciaországot ismét forradalom zűrzavarába és fejtelenségbe döntse, azért, hogy a zavarosban halázhassék. Politikailag ez annyit jelent, hogy felismerhetővé válnak

Ceretan

az én vetőmag csúvárom

Viszonteladóknek engedmény!

Beszerezésről időjezoztat!

"Bayer" NOVÉNYVÉDELMI SZEREK ELOSZTOJA
TILLINGER GYORGY, UJVIDEK

a német-francia politika gyümölcsei. Nem a formulák politikájáról van szó, hanem az elmúlt két évben valóságban megerősödött német-francia kapcsolatokról.

A beözönlés tengeri eseményei

Berlin. (MTI.) Az Interinf tengerészeti tudósítója a beözönlés tengeri eseményeiről a következőképpen számol be: A rossz idő ellenére a német gyorsnaszadok péntekre virradó éjszaka kifutottak támaszpontjukról és St. Vaastól keletre harcitévénységbe kezdtek az ellenséges romboló- és gyorsnaszadok ellen. Eredményeiről jelentés még nem érkezett. Tekintettel a rossz időjárási viszonyokra, a főharcitévénységet a nehéz tengeri egységek folytatták. Egy cirkálókötelék La Heve előtt megközelítette a partot. A kötelékre több, mint 20 kilométernyi távolságból tüzeltek, mire az irányát megváltoztatta és elmenekült. Egy csatahajó-kotelék is rövid idő után, körülbelül 30 km. távolságból

tüzelte ugyanerre az útegre. Az ellenség olyan rosszul célzott, hogy még az úteg közelében sem voltak becsapódások megfigyelhetők. Annak ellenére, hogy a már említett cirkálókötelékhez tartozó csatahajó-kotelék tűzvérségi fölényben volt, nem merészt a német parti útegek hatóterületébe behatolni.

Az angol híriroda szerint, a Le Havre kikötőjére dobott bombák súlya 4600 tonna, ami megfelel a Berlin elleni két nagy légitámadásban használt mennyiségnek. Ebből világosan kitűnik, mennyire kellemetlen a szövetségeseknek a német tengeri egységek*tevékenysége, — másképpen nem használták volna ezek ellen ilyen tömegű bombát és nem semmisítették volna meg önmaguk azt a lehetőséget, hogy később felhasználhassák Le Havre kikötőjét.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Gyors német harcitérepülőgépek péntekre virradó éjszaka ismét a Csatorna felett és a Temze területén fontos célokat bombáztak.

Több ellenséges gépet lelőttek a tegnapi délelőtti berepülés során

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Június 16-án a koradélelőtti órákban erős ellenséges angolnász kötelékek lépték át — széles kiterjedésben — több útvonalon, egymás mögött több hullámban az ország légterét és egyik részük a Dunántúli ártérről, észak, északnyugati irányban távozott, másik részüket pedig a bevetett magyar és német vadászok szétszórták és a tervezett támadás végrehajtását megakadályozták. Bombázásról nem érkezett jelentés. A magyar és német vadászok, valamint a légvédelmi tűzvérség eredményességükkel számos lelővést jelentettek.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti az olaszországi harcokról:

Az olaszországi hadszíntéren a csütörtöki hadművelet sulypontja a Bosera-tó kétoldali elterülő térségre nehezedett, ahol az angolok megkíséreltek az áttörést, de minden ilyen törekvésük meghiusult. 37 ellenséges páncélost pusztítottunk el.

Bukarest. (MTI.): Amerikai bombázókat kísérő angol vadászgépek az elmúlt szombaton mélyrepüléssel géppuskával lőtték egész Olténia és Munténia területén a mezőn dolgozó embereket, valamint a vonatot és járműveket. A lakosság felháborodása igen nagy, anynyival is inkább, mert az angol rádió a román főváros lakosságának azt ta-

nácsolta, hogy a bombázás elől költözzenek vidékre, most pedig éppen a román vidéket támadták.

Helsinkiben bizakodóan tekintenek a harcok további fejleményei elé

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Karjalai földszoroson kialakult nagyarányú hadművelet az erőteljes finu ellenállás és ellentámadás jegyében folyik. A sulypont ismét Siiranma-ki vidékén a támadó egységek északi szárnyára toldott át. Az immár egy hétig tartó orosz támadás mérlege azt mutatja, hogy a finu ellenállás ereje fokozatosan nő, noha az oroszok el sem érték a földszorosnak azt a szakaszát, ahol a finnek a Karjalai-tóvidék természetes támadásait is a védelem szolgálatába állíthatják.

Helsinkiben bizakodóan tekintenek a harcok további fejleményei elé annak ellenére, hogy meg vannak győződve arról, hogy az orosz támadások hevessége egyelőre nem fog csökkenni. A finn fővárosba megérkeztek

Mielőtt

ruhát festot tisztítat,
keresse fel

Tóth kelmefestő — vegytisztító

Gillányi-ut 5. Telefon: 39-43.

Telefon hívásra házhöz megyünk

az első hírek a földszoros ismét ultrakelt lakosságának szomorú sorsáról. A hadműveleti területek mögött megakadályozták a menekülőket biztonságosabb vidékre. A legtöbbet azt kívánják, ismét azon a vidéken telepedhessenek le, ahol az 1939-40. évi háború alatt otthonra találtak. Akkoriban Viipuri volt az a város, ahol a menekülők tömegeit gondozásba vették. A segítőszervek most is megkezdtek tevékenységüket. A „Karjala” című lap jelentése szerint a legtöbb helységben bőven volt idő az elköltözésre és ez idő alatt semmiféle ingóság sem vészett oda.

Szép számmal jelentkeznek a váradiak a bolsevizmus elleni harcokban való részvételre

Tegnap számunkban csatai Csataj Lajos honvédelmi miniszternek egy felhívását közöltük, amely felszólította az ország hazafiasan érző férfiakosságát, hogy jelentkezzenek önkéntesen a bolsevizmus elleni küzdelemben való részvételre. Nagyvárad városi katonai osztagja a felhívást kiegészítette annak a helynek a megjelölésével, ahol Nagyváradon a jelentkezés történhetik.

A felhívás értelmében bárki is, aki már részesült katonai kiképzésben, katonai igazolványi lapjának 15. rovatában megjelölt állománytesténél jelentkezhet szolgálatra. Azokat, akiket eddig még nem soroztak be, Nagyváradon Teleki-utca 9. szám alatt, a Katolikus Légényegyet nagyteremben kellett jelentkezniük.

A különböző állománytesteknél — mint értesülünk — várakozáson felüli a jelentkezők száma. A mai, szombati első sorozási napon szépszámmal jelentkeztek olyanok is, akik még eddig nem voltak katonák. A jelentkezők szép száma ellen-

re is, azonban csak alig tíz katonával szaporodott így a magyar hadsereg létszáma Nagyváradon. Oka ennek az, hogy a jelentkezők mintegy kilencven százalékban nem vitték magukkal a jelentkezéshez szükséges okmányokat. Emiatt mintegy kilencven jelentkezőt kellett visszautasítani. Az érdeklődők felvilágosítására most itt közöljük, hogy a sorozás alá való becsúszásához elengedhetetlenül szükséges, a jelentkező születési anyakönyvi kivonata s abban az esetben, ha kiskorú, a szülői beleegyező nyilatkozat. Ennek hiányában senkit sorozás alá nem bocsátanak. A szülői nyilatkozat szövegeinek feltétlenül tartalmaznia kell, hogy sorozásra jelentkező részt kíván venni a bolsevizmus elleni hadjáratban s a szülő ehhez beleegyezését adja. Ezt a nyilatkozatot egyébként a szülőnek valamelyik közigazgatási hatóság előtt kell aláírniok s ezt az aláírást a hatóságnak a szokásos hivatalos záradékkal igazolni is kell.

Negyven pár cipőt juttatott az NMK a bombakárosultaknak

Nagyvárad. Amióta az amerikai terrorlegények hozzánk is ellátogattak, az áldozatkész szívek egydobbanásban siettek segítségére a károsultaknak. A szerény és áldozatos adományokon túl azonban a vezető állásokban levő magyarok szíve is megdobbant a szerencsétlenül járt nincstelenekért és a nemesebbül-nemesebb gesztusoknak lehetünk élő szemtanúi.

Mindenki előtt ismeretes, hogy a jelenlegi helyzetben nem bőséges a város börtalpu lábballal való ellátása és mindenkinek csökkenteni kell igényeit, hogy a szerény készletekből mindenkit kielégíthessenek a lehetőségek szerint. Annál is inkább nagyobb horderővel bír Lendvay Sándor nagyváradai NMK alelnöke, a helyi We-Ego cipőgyár hatóságilag kijelölt vezetőjének közbenjárása a bombakárosultak érdekében. Lendvay Sándor az ő magyar iparos-szívvel megéreztte, hogy még a közellátási nehézségek között is tennie kell valamit a kárt szenvedettek érdekében. Ezért közbenjárt hivatalos helyeken és ennek eredményeképpen 41 pár börtalpu cipőt kapott, amelyeket a bombakárosultak között az arra rászorulóknak osztottak ki.

A NMK alelnökének nemes cselekedete legyen példa azok számára, akik szavuk sulyánál fogva is már lendíthetnek a szerencsétlen háborús nincstelenek sorsán.

Mindenki számára lehetővé kívánja tenni a polgármester az idejében történő fabeszerzést

A kellő anyagi erővel nem rendelkező iparosok és munkások részére hitelakciót szerveznek

Nagyvárad, június 17. A helyettes polgármester tegnap délben faértekezletet tartott, amelyen résztvettek Jász erdőtanácsos, az Ipartestület elnöke és a helyi fakereskedők.

Az értekezlet célja annak megállapítása volt, hogy a tűzifakereskedők hol és milyen kötésekkel eszközöltek a jövő fűtési évről és hogy a kötések minisztériumi jóváhagyása milyen mértékben történt már meg. Megállapította az értekezlet, hogy a múlt évi és az idei kötésekkel együtt mintegy 10 ezer vagon tűzifa áll Nagyvárad rendelkezésére, ha ezt a mennyiséget a minisztérium kiutalja. A helyettes polgármester közbenjár a kiutalások sürgős eszközlése céljából.

Amennyiben a kiutalások idejében megtörténnek, lehetővé válik, hogy a lakosság még a fűtési évad beköszöntése előtt nagyobb mennyiségben beszeresse azt a tűzifát, amelyre a rendelkezések értelmében igénye van, tehát minél kisebb maradjon azoknak a száma, akik falapjukra havonként kénytelenek tűzfájukat megvásárolni.

Foglalkoztatta az értekezletet az is, hogy miként tegyék a lakosság számára lehetővé a tűzifa nagyobb mennyiségű beszerzését abban az esetben, ha a készletek lehetővé teszik. Ennek előmozdítására a helyettes polgármester az Ipartestület elnökével egyetértve azt a megoldást javasolja, hogy az Ipartestület megszervezi a **kellő anyagi erővel nem rendelkező iparosokat és hitelakciót bonyolító le faellátásuk érdekében.**

Ugyanilyen értelemben fog a helyettes polgármester a munkakamarával és a munkaközpontról tárgyalásokat folytatni. Kívánatos, hogy a nagyobb üzemek már a nyár folyamán szerezzék be munkásaik és alkalmazottaik részére a fűtési évről szükséges fát és aztán részletekben vonják le annak értékét, a kisebb üzemek munkásainak ellátására pedig a Munkaközpont találja meg a nagyobb mennyiségű fabeszerzés módját.

A helyettes polgármester mindenesetre **elsősorban a hadbavonultak hozzátartozóinak tűzifaigényét óhajtja nagyobb mennyiségű fa rendelkezésükre bocsátásával biztosítani.** Amennyiben ennek anyagi előfeltételei nem volna megvalósíthatók, a polgármester még a fűtési évad beköszöntése előtt városi telepen fogja tároltatni a hadbavonultak hozzátartozói számára szük-

A RÁDIÓBÓL IS ISMERT LAKATOS ÁRPAD szabadkai cigányprimás húsz társával jelentkezett honvédnek. Azt kérik, hogy a hegedűjüket is elvihessék, mert kint a harcra szorakoztatni szeretnék bajtársaikat.

Elküldött a **bolgár király a laekeni királyi palotából.** Jerlínból jelentik: MTI illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: A laekeni királyi palota 1943. és 1944. között angol és amerikai légitámadást szenvedett és ezért a király, valamint közeli családtagjai biztonsági okokból egy másik lakóhelyre költöztek. A királyt mindenütt az őt megillető tiszteltben részesítik.

sége fát, hogy aztán az anyagi lehetőségeikhez mérten osztassa azt szét.

A faértekezlet megállapításai szerint a fahiány enyhítése céljából szükséges lesz az ipari üzemeket kötelezni, hogy 50-60 százalékban szemet használjanak fűtőanyagként. Ugyanakkor a lakosság-

nak is csak 80 százalékában adjanak ki a kereskedők fát és 20 százalékban szemet.

Az értekezlet megállapításait a közel-látási bizottság elé terjesztik s a polgármester annak határozatait értelmében jár el.

Sikerrel birkózott meg a magyar belső front a három éven át reá-zúdult elemi csapásokkal

Az *Esti Újság* írja: Vitéz Imrédy Béla közgazdasági miniszter a gyári munkaiügyi előadók és munkaiügyi választmányok létesítéséről szóló rendelettel kapcsolatban kijelentette, hogy ezek a kiépítendő magyar munkaállam erkölcsi magasabbrendűségű eszményeknek szolgálatában állnak. Elsőrendű feladatunk a korszerű munkaalkotmány felépítése. Ennek a jövőben magyar munkaalkotmányunk két pillérét rakja le az említett két rendelet. A korszerű gazdasági és szociális fejlődés útján haladásunknak gyors üteműnek és határozottnak kell lennie. A mi újvilágunk éppen abban különbözik a régitől, hogy az anyagi és erkölcsi tényezők egymáshatását és összehangolását szükkegét tartja szem előtt. A munkakézéség egzisztenci-

ciájának biztosítása, megélhetése, ellátottsága és családjáról való gondoskodásának lehetősége, a legelsőrendű tényezői a nemzet szociális békéjének és gazdasági teljesítőképességének. A rendeletek elleni kijátszási törekvéseket — bármely oldalról jelentkezzenek is — nem vagyunk hajlandók elnézni. A fegyelemnek parancsa egyformán kötelező az üzemek vezetőire és munkásaira, tehát minden magyar dolgozóra. Bizonyos, hogy a magyar munkáságnak a hivatásukat átérző magyar ipari vezetőknél és a kormányban egyaránt meglesz a tisztánlátása és eltökélt akarata arra, hogy biztosítsák a legtisztább összhangot a szociális haladás szolgálatára és a háború idején mindennél fontosabb nemzeti fegyelem követelményei között.

Több mint ezer pengő értékű könyvet vásárolt a városi könyvtár a könyvnapokon

Nagyvárad, június 17. Nagyvárad város a jelenlegi nehéz viszonyok között sem feledkezett meg a kultúra támogatásáról. Ezt bizonyítja, hogy — mint értesülünk — a városi könyvtár, a könyvnapok alkalmával több mint ezer pengő értékű könyvet vásárolt. A bevásárlásokat a helyettes polgármester engedélyével Fluck Ferenc városi közművelődési tanácsnok és Soós András, a városi könyvtár vezetője végezték, akik sorra látogatták a könyvsztraktat és kiválasztották az értékesebb műveket.

Szombaton délelőtt kórsétát tettünk a könyvtárban, ahol a nagymennyiségű, gazdag anyag osztályozása javában folyik. A kiválasztott művek között elsősorban László Gyula kolozsvári egyetemi tanár „A honfoglaló magyarok élete” című egészen új kutatások nyomán ígért könyve öltik szemünkbe. Ez a könyv nyerte meg — mint ismeretes — a magyar irodalompartoló társaság tízezer-pengős nagydíját. A könyvek között továbbá ott szerepel Karácsony Sándor „Magyarok kineve” című műve, Surányi Miklós nagy port felvert Széchenyi regénye, az „Egyedül vagyunk” s Szabó Pál a kitűnő bihari származású népi író „Politika” című könyve. Az erdélyi írók közül Nyírő József: Néma küzdőtem, a

nagyváradiak közül pedig Tabéry Géza: Szarvasbika című könyve sorakozik a könyvespolcon.

Különös figyelmet érdemelnek a régi, immár klasszikussá vált írók műveinek új kiadásai. Így Vas Gereben „Nemzet nap-számjai” című könyve, Vajda János, a múlt század vég költő óriásának összes költeményei és Reviczky Gyula összes munkái, amelyet ezúttal először kap teljes egészében kezébe a közönség. Kazinczy Ferenc „Erdélyi levelei” után a tudományos munkák egész sorát láttuk meg s néhány könnyebb fajsúlyú, de természetesen azért a könyvtár szellemének megfelelő és bizonyos irodalmi értéket megcélzó könyveket is a kevésbé igényes olvasók számára. Akad ezek között a „könyvnyű” könyvek között azért olyan is, amelynek olvasásánál a könnyű szórakozást a teljes művészi élvezettel össze egyeztetjük.

A könyvek katalogizálásának munkája — mint említettük — javában folyik. Így az olvasó-közönség illetőleg a Nagyvárad városi Nyilvános könyvtár népes olvasótáborára most már rövidesen számíthat arra, hogy a könyvnap kiadások legkitűnőbb köteteit néhány napon belül kézbeveheti.

H. I.

Török Béla

festék-, vas- és háztartási cikkek kereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut 2. sz

Értekezletek és gyűlések a városházán

Hétfőn délelőtt fél 11 órakor légo értekezletet tart a helyettes polgármester, amelyen a bombatámadás tapasztalatai alapján szükségesnek mutatózó intézkedéseket határozták el. Kedden délben tisztii értekezlet lesz a városházán, amelyen az érdekelte ügyosztályok előadóival a zsidó vagyonokkal kapcsolatos eljárást beszéli meg a polgármester. Csütörtökön tartja rendes havi kisgyűlését a városi törvényhatóság, amely egyebek között előkészíti az előreláthatólag június 30-án délután tartandó közgyűlés tárgyalási anyagát is.

Péter ex-király felvette a közvetlen kapcsolatot Titoval

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelenti Londonból, hogy Péter jugoszláv király felvette a közvetlen kapcsolatokat Titoval. A kapcsolatok formájáról a híradás eddig semmit sem közölt.

Reggel 6-tól 9 óráig és délután 4-től 9-ig dolgoznak Ujvidéken az üzemek és hivatalok

Ujvidék. (MTI.) A belgrádi katonai parancsnok elrendelte, hogy este fél 10 óratól hajnali 4 óráig senki sem tartózkodhat az utcán. A munkaidőt is szabályozták. Az irodák, üzletek és vállalatok reggel 6 óratól 9 óráig és délután fél 4-től 9 óráig kötelesek dolgozni. A Szerbiában élő montenegróiak közül a 18 és 40 év közöttiek jelentkezni kötelesek.

Szolgálatos gyógyszerárak:

V. CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszerár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.

CSILLAG gyógyszerár, Mussolin-tér 3. (E. Gsapó Z.) 25-51.

MATYÁS KIRÁLY gyógyszerár, Szt János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.

szent Antal gyógyszerár, Garlicy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

Befejeződött Szegeden a zsidók összeköltöztetése. Szegedről jelentik: (MTI) A szegedi zsidók összeköltöztetése a megállapított területen befejeződött. Az elhatárolt területen belül a zsidó tanács állandó ellenőrzése alatt álló házőrségek felügyelik a belső rendet. A zsidók valamennyien katonai fegyelem alatt állanak és a kijelölt rendőri közegeknek, valamint a kijelölt zsidó előjáróknak feltétlenül engedelmességgel tartoznak. Az ébresztő reggel 6 órakor, a takaródó este 9 órakor van. A kijelölt területet a zsidóknak csak csoportosan, rendőri kísérettel szabad elhagyni. Az elkülönített résznek külön orvosai kórháza és gyűjtőközpontok szobái vannak.

Hogyan ásták ki a budaörsi repülőket egyik bajtársukat és családját a romok alól

A bajtársi összetartásnak és önfeláldozásnak ragyogó példáját nyilvánítták a Budapestre ért legutóbbi légitámadás alkalmával a budaörsi repülőket. Az ottani repülőterén teljesít jelenleg szolgálatot Czinnert József tizedes, aki a Malértnél van különben állásban mint szerelő. A második számú repülőszázadnál van beosztva. Gelencsér Ferenc százados a parancsnoka. Szerdán délután, amikor az angolok légi terroristák bombáinak tömege hullott a főváros ipartelepeire és munkáslakta vidékeire, Czinnert szabadnapos volt. Feleségével és 12 éves leányával otthon tartózkodott a Ferencváros külső részén levő lakásán. Egy földszintes házban laktak több munkás- és iparos-családdal együtt. A légi banditák támadásának egyik főcélpontja volt ez a környék.

Amikor a légiriadót lefújták, telefon-értesítés érkezett a budaörsi repülőterre, hogy azt a házat, ahol Czinnert és családját lakik, két bomba érte. A ház ki-gyulladt, a falak bedőltek és a lakók a repülőterezdes családjával együtt az óvóhelyen rekedtek és nincs semmi hír arról, hogy életben vannak-e vagy sem. Gelencsér Ferenc százados, aki a hírt kapta, azonnal kisetett a szobából és sorakoztatta a legénységet.

— Fiúk, bajtársunk, Czinnert családjával együtt életveszélyben van. Azt a házat, ahol laknak, telitalálatok érték és ha gyorsan segítségükre sietünk, talán meg lehet menteni az életüket.

A derék repülőket, akik az utóbbi időben bátorságuknak számtalanszor adták tanujelét, egy pillanattal sem haboztak. Tizennyolc ember, valamennyien a második repülő századosok tagjai, azonnal jelentkeztek, hogy bajtársuk és családját segítségére sietnek. Három teherautót hoztak ki a garaazsból, felrakták rá az áásokat, csákányokat és más felszerelést, azonkívül feltették a kocsira a mentőládát is, amelyben az elsősegélynyújtáshoz szükséges gyógyszerek és kötszerek vannak elhelyezve. Gelencsér százados, Czinnert parancsnoka, Tatár József százados és Ujváry László száza-

dos, a kiváló pilóta és Minár György, az ugyancsak ismert magyar repülő személy-kocsikon követték a három teherautót.

Percek múlva megérkeztek az összedőlő házhoz és valamennyien, tiszték és legénység, derekasan kivették részüket a mentési munkálatokból. Egy óra hosszat dolgoztak fáradhatatlanul és sikerült megmenteni nemcsak Czinnert repülőterez-

Szabadságot kérhetnek katonai szolgálatot teljesítő hozzátartozóik számára a bombakárosultak

Mindazok a bombakárosultak, akiknek közeli hozzátartozója (férj, gyermek, testvér, eltartó, vagy eltartott) jelenleg tényleges katonai szolgálatot teljesítenek, legközelebbi állomásparancsnokság, vagy állománytestparancsnokság útján hozzátartozója részére 14—23 napi szabadság engedélyezését kérhetik.

Kérésben fel kell tüntetni: azt, hogy hozzátartozójuk jelenleg hol teljesít tényleges katonai szolgálatot és ezen kér-

dest és családját, hanem a beomlott óvóhelyen tartózkodó többi ember életét is.

Czinnert, amikor meglátta bajtársait, annyira meghatódott, hogy könnybe lábadt a szeme, megölelte parancsnokát és megcsókolta a homlokát. A többi lakók is meghatódottan köszönték meg a derék repülőket segítségért. A szerencsétlen emberek butorai és más holmijai mind elpusztultak. Gelencsér százados és a többi tiszték a mentési munkálatok után autóra ültek, elmentek a kerületi előjáróságra, hogy megfelelő lakáshoz juttassák a bajbajutottakat és gondoskodjanak élelmiszereikről. Czinnert hétfőig szabadságot kapott, hogy ezalatt új lakásba költözzék családjával együtt.

vényhez mellékelniük kell egy hatósági bizonyítványt az őket ért károsodás fokról. Az igazolványt a községi előjáró, polgármester, ker. előjáró, kórház, tisztifőorvos, vagy körorvos állíthatja ki. A szabadság tekintetében bejelentett személyi adatait (név, rendfokozat, születési és, születési hely, anyja neve, a tábori posta számát, ennek hiányában bevonulási helyét, a kérvényben fel kell tüntetni.

30 nappal meghosszabbítják a lejárt lábbeliutalványok érvényét

Nagyvárad thj. város polgármestere 16268/1944. VIII. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A bányagazdálkodási kormánybiztos körrendelete értelmében értesítem a város lakosságát, valamint a kijelölt lábbeli- és bőrkereskedőket, hogy azok, akik önhibájukon kívül a részükre kiadott lábbeli utalványt nem tudták kiváltani, megfelelő igazolás után az utalványok érvényét a Közellátási Ügyosztálynál 30 nappal meghosszabbíthatják.

Felhívom tehát mindazokat, akik ilyen be nem váltott lejárt utalvánnyal rendelkeznek, hogy azokat a Közellátási Ügyosztály 9. számú szobájában meg-

hosszabbítás végett adják le. A meghosszabbítási záradék az utalvány hátlapján lesz felvezetve és a Közellátási Ügyosztálynak körbelyegzőjével van ellátva. Ezeket az utalványokat a kereskedők a meghosszabbítás keltétől számított 30 napig kötelesektől beváltani. A 30 nap eltelté után a meghosszabbítás hatályát veszti.

Amennyiben az érdekeltek az így meghosszabbított utalványt nem váltja be, a folyó évben minden igényét további meghosszabbításra és kiutalásra elveszti.

Nagyvárad, 1944. június 15-én.

Dr. Gyapay László,
h. polgármester.

Őszinte mozikeletke

Mindenki mást szeret

— Bemutató a Korona-mozgóban —

Cimében és befejezésében méltán nyelvtelenítő film, amelynek gyártásvezetője (Dr. Matolay Géza) és zeneszerzője (Fényes Szabolcs) váradiai, különben sok nemes és felemelő gondolatot tartalmazó magyar filmtragedia.

A film Thurry Lajos regénye alapján a Magyar Irók Filmjeként készült azzal a céllal, hogy a hivatása magaslátán álló községi orvos (Uray Tivadar) és a zöldkeresztes testvér (Szilágyi Szabó Eszter) áldozatos nemzetmentő munkáját lélektanilag felkészültséggel szemléltesse.

Ez a két egészségügyi munkatárs szembeáll a falu nehézkesen maradi rétegeivel éppúgy, mint a szociális érzék tekintetében fogyatékos grófi urasággal. Munkájukat megzavarják: az orvos léha felesége (Deéry Sári) és a faluba érkező amerikai filmek.

A férjet hűtlenül elhagyó feleség tavozása után az orvos a zöldkeresztes testvért, oadadó munkatársának nyújtja a kezét. Ezt a happy end-et, mivel a film katolikusként ábrázolja a zöldkeresztes testvért, könnyen beilleszthető fordulatokkal (azzal például, hogy a hűtlen feleség utban Amerika felé életét veszti) katolikusokat kímélő módon kellett volna megrajzolni. Így és nem kétértelmű filmcímrel már minden fenntartás nélkül, mint legjobb filmjeink egyikét ajánlhatnánk olvasóinknak. Dr. OLASZ PÉTER

Üzen a front!

Sok levelet vár hazulról Krecht Gyula őrzető és Bartha Dezső tizedes

A frontról ma ismét hozott két levelet a posta. Ezeket alább közöljük.

Krecht Gyula őrzető tp. 208-ról üzeni szüleinek, Hagymádfalvára és menyasszonyának Artádra, hogy jól van, szeretettel csókolja szüleit, testvéreit és a menyasszonyát s egyben üzeni, hogy sok levelet vár!

Bartha Dezső tizedes szintén a tp. 208-ról üzeni Körösharsányba szüleinek és testvéreinek: jól érzi magát, csókolja szüleit, testvéreit, sok szeretettel üdvözlő ismerőseit és ő is nagyon sok levelet vár.

Sanyika... aki sohasem volt Sanyika

Írta: Papp Imréné

„Ha a gyermek szívének száz kapuja volna, mint Théba városának, engedjétek be az örömet mind a száz kapun”. Demokritos.

Sanyika görnyedten ült a kisgyűgyában. Szemeit arra a kis fénycsikra meresztette, amely az ebédő ajtajának hasadékán beszűrődött. Nagyon szomjas volt, a torka kiszáradt, nehézkesen nyelt néhányat. Anyu... suttogta és kis kezeivel gyűrökte a takarót. Kiáltani nem mert, mert az ebédőből behallatszott anyu hangos sírása és az apu kiabálása.

— Minden este későn jön haza — hol jár? — hallatszott az anyu vékony hangja. — Hagyjon békét — kiabált apu — hiszen alkármikor jövök haza csak veszekedik vagy panaszkodik — egy pillantást pihenésem nincs itthon, az örökös sírásaival halálra idegsít.

— Idegesítem! — visított anyu — de más nem idegesíti, ugy-e? akivel sétál — az... — Kérem, hallgasson — ordított apu — és nagy robbanással bevágódott az ajtó-

Sanyika megigazitotta a takarót — jó lenne most vizet kérni, de nem lehet — mert ilyenkor anyu csak kiabál reá és ágyba kergeti. Jó lenni apu megölelni, de biztosan megint elment. Az is jó lenne ha már reggel lenne — akkor egy egész pohár vizet meginná — a konyhában ott van a cica és azt is meg lehetne simogatni — és a Csulihoz, a disznóhoz is kimenne — és Csuli hozzádörgölőzne — és aztán Pajtással, a kutyával is le lehetne menni a kert végébe és ott kettesben jól lehetne játszani. Pajtás sohasem sír és nem is kiabál — csak játszik.

S hogy így elgondolkozott, szemei lassan lecsukódtak, feje előrebillent és elaludt. Gyöngye kis háta ívben görnyedt meg és kis szőke feje almában bólogatott. Mert gyönyörű szépet álmodott Sanyika. Anyu ölében ült és anyu is és apu is nevetett és játszottak vele mind a ketten. És minden kérdésére feleltek. Nagyon boldog volt Sanyika, kis szája szélen az álom méze csordult, ajkai félrehu-

zódtak és előtűntek apró rizkása fogai. Apu... — dühöngte és kitérte két karját apu felé — de a lendülettel előre billent — és felébredt. Riadtan nézett körül a sötét szobában, majd a fénycsikra meredt, amely a padlón húzódott végig — elnyúlt az ágyban, homlokát összeráncolta — a száját legörbítette és csöndben — öregesen sírni kezdett.

Ekkor Sanyika öt és fél éves volt.

Tíz éves korában Sanyika intézetbe került. Csöndes, vézna fiúcska volt és csak olyan játékot tudott, amelyet egyedül lehetett játszani. Sívárgó szemekkel nézte a fiúk játékát és néhányszor ő is beállt közéjük. Futásban mindig ő volt az utolsó, verekedésben mindig ő kapta a legtöbbet. Mindig csöndesen beszélt, sohasem kiabált. A fiúk lenéztek, kicsufolták — hagyták csöndesen visszahúzódott és magányos szótlan kis emberke lett. De azért voltak jó barátai. Az öreg diófa az udvar végében, a verebek a háztetőkön, sőt két kis csirkével is erős barátságot kötött. Örökre elnézte a diófa leveleit, megtapogatta törzsét és elgondolkozott a növények életén. A verebeket annyira megfigyelte, hogy szinte értette, mikor

verébmama szapora szóval szidta kóborgó gyermekeit és megértette a verebgyerekek szüntelen feleselését.

A tanárai közül egyik-másik külön is foglalkozott vele. Próbálta megnyerni a sápadt, visszahúzódó gyermek bizalmát. De Sanyika nem bízott már a felnőttekben. Már kicsi korában megállapította, hogy a felnőttek csak saját életükkel törődnek. A gondolatait és érzéseit csak a diófának, a madaraknak és a két kiscsikének mondta el.

Fiatal lelke sápadt, csendes virággá nyílt, mert sohasem érte az öröm piros fénye.

Sanyika húsz éves volt, amikor megismerkedett Máriával. Mária kék szeme és egészséges piros szája mindig nevetett. Sanyika mindig ezt a nevető száját látta maga előtt még álomban is. Az egyetlen könyvtárban ismerkedtek meg. Egyszer véletlenül egymás mellett ültek — és Mária az egyik szomszédjával beszélgetett. A szomszéd valamit mondott és Mária felnevetett, de úgy olyan édesen, hogy az öreg könyvek is elmosolyogtak és Sanyika szíve is megreszketett.

Azóta van — hogy — oelép az

Piaci riasztóügyletesi szolgálat bevezetését kéri a textilkereskedők

Kéri a zsidó névfeliratu cégtáblák mielőbbi eltávolítását is

Nagyvárad, jun. 18. A Kereskedelmi Csarnok textilkereskedői szakosztálya a következő közérdekű kérelemmel fordult a polgármesterhez:

Polgármester Ur!

A textilkereskedők szakosztálya, amely felöleli az összes nyitvatartási üzlettel rendelkező és piacon áruló textilkereskedőket, f. hó 15-én megtartott szakosztályi ülésén határozatban felkérték intézményünk vezetőségét a lentiek tolmácsolására:

1. A légítámadásokkal, illetve légítámadókkal kapcsolatban, úgy a kereskedők, valamint a Mussolini-téren vásárlás céljából tartózkodó közönség szempontjából nem közömbös a riasztóügyletes szolgálat bevezetése. Sajnos, több esetben előfordult, hogy közönségünk tájékoztatlan a különböző berepülésekről és noha az adott esetekben a berepülések egyáltalában nem érintik „Várad” körzetét, mégis már a Délvidéken, vagy Dunántúlon bejelentett zavarrepüléseknél a közönség és a kereskedők a legnagyobb sietésben, szinte futásban hagyják el vásárlóhelyeiket, illetve a Nagypiac-teret. Természetesen ezzel kapcsolatban sajnálatos jelenetek játszódnak le s az emberek fegyelmetlenül viselkednek és megzavarják a gazdasági élet nyugodt menetét, elriasztják a piacról az árukat behozó falusiakat.

Ennek kiküszöbölésére a szakosztály javasolja, hogy a Nagypiac-teret két, vagy három helyen thjv. város hangszórókat szereljen fel és a légő parancsnokság központjától tájékoztatása a Mussolini-téren tartózkodókat a berepülés irányzatáról, illetve a veszély közelségéről, vagy elmaradásáról. Véleményünk szerint ezen tájékoztatás megnyugtatólag hat az idegekre és elkerülhetők lesznek a közelmúltban lejátszódott pánikszerű és okatlan jelenetek.

2. A szakosztály örömmel állapította meg, mint köztudomású tény, hogy a zsidók kikapcsolásával városunk arculata tökéletesen megváltozott és fokozatosan kezd visszatérni a keresztény erkölcs által diktált életkörülményekhez és

keretekhez. Ezen megtisztulási folyamatban zavarólag és kellemetlenül hatnak a megszünt zsidó üzleteknél és üzemeknél található cégtáblák, amelyek kirívóan idézik vissza kereskedelmünk és iparunk szomorú múltját.

Kereskedőink nevében magukévá tesszük ezt a javaslatot és tisztelettel kér-

jük a Polgármester urat, méltóztassék elrendelni, hogy záros határidőn belül a zsidó feliratu cégtáblák levéssenek és a lezárt zsidó üzletben elraktározassanak, hogy a beköltöző új keresztény kereskedő a cégtábla anyagát minden további nélkül az új felirat elkészítéséhez felhasználhassa.

Csak a fertőtlenítés után lehet visszaköltözni a gettóba

Nagyvárad, juu. 17. Egy napokkal ezelőtt megjelent polgármesteri közlemény hírül adta már a közönségnek, hogy mindazok, akik a gettóban abban a városrészében, amelyet május 3-án kijelöltek lakóháznak, fertőtlenítése után, ha akarnak, visszaköltözhetnek. Vannak ipari üzemek is, amelyeknek ez a szándékuk. A visszatérés lehetőségének határideje mindenesetre többeket érdekel, éppen ezért illetékes helyen érdeklődtünk, mikor kezdődhetik meg a költözködés. Válaszul, a következő

kijelentést kaptuk:

— A visszaköltözés csak a fertőtlenítés után kezdődhetik meg. Viszont a fertőtlenítési munkálatok legkésőbb három héten belül befejeződnek. A hatóság minden házban elrendeli a fertőtlenítést, ahol járványos beteg laktak. Viszont minden lakásban ajánlatos, hogy a közönség beköltözése előtt a helyiségeket kitisztítsa, kimesztesse. A címozást elrendelik minden olyan helyen, ahol a lakás megfürgesedett.

Debrecen és Miskolc hős papjai

A Magyar Kurir jelenti:

Debrecen városát legutóbb ért légítámadás alkalmával a városban élő katolikus papság a világiak, a kegyesrendiek, a Szent Domonkos-rendiek és Szent Ferenc-rendi szerzetesek hős módon vették ki részüket már a támadás alatt is és közvetlen utána a mentési munkálatokban. A papok reverendájukat felgyűrve futva igyekeztek a rombadől és égő házsorok felé. Csákánnyal és ásóval láttak hozzá a romok eltakarításához, a sebesültek ápolásához és lelki gondozásához. A város lakossága nevében tegnap küldöttség kereste fel a világi papokat és szerzeteseket és hálás köszönetet mond-

tak a katolikus papság hősi magatartásáért. Miskolc városát ért legutóbbi légítámadás alkalmával is a hivatalos légoltalmi szervekkel egyidőben érkeztek a rombadől és égő házakhoz a városban működő katolikus papság, akik reverendájukat felgyűrve láttak hozzá a romok eltakarításához, a sebesültek ápolásához és szent kenettel láttak el a nagyutra készülőket. A mentési munkálatok alatt a legtöbb papnak reverendája teljesen szétszakadt. A lakosság meleg szeretettel vette körül hősellektől papjait és küldöttséggel köszönték meg az életbenmaradó bombakárosultak a miskolci papok hősiességét.

Agyonsújtotta a villám

Nagyvárad. Hatalmas méretű égőháború vonult el csütörtökre virradón a megyében. A hegyközszentimrei határban dolgozott Morzsoly Imre földmíves, aki a vihar elől egy fa védelme alá húzódott, a villám agyonsújtotta. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

Zsedányból jelentették a nagyváradi ügyészségnek, hogy id. Szilágyi Sándor 76 éves földmíves szobájában felakasztva találták. Tették oka öregségében keresendő. Az ügyészség szintén megadta a temetési engedélyt. Bűncselekmény a nyomozás szerint nem forog fenn.

Eltörte a vonatablakon kinyújtott balkarját

Nagyvárad. Bagyi Ilona 18 éves bihari születésű leány, aki Nagyváradon gyári munkásnő, a vonaton utazott, miközben halkezett kinyújtotta a vonatablakon. Az valamibe beleütődött és az alkar felsőharmadában eltörtött. Súlyos csonttörését a nagyváradi kórházban vették ápolás alá. A szerencsétlenül járt fiatal leány sérülése hosszabb kezelést igényel.

Bérleti hirdetmény

Nagyvárad thj. város polgármestert a következő bérleti hirdetményt adta ki: Nagyvárad thj. város tulajdonát képező a Mussolini-tér 13. sz. a levő kocsmahelyiséget az 1944. évi augusztus hó 1. napjától 1947. évi augusztus hó 1. napjáig terjedő 3 évi időtartamra bérebeadom. A bérleti feltételek a városgazdasági ügyosztálynál (városháza II. 23.) a hivatalos órák alatt megtudhatók. A bérleti ajánlatok folyó évi július hó 10. napján délután 10 óráig a városgazdasági ügyosztályhoz „Ajánlat a Mussolini-tér 13. sz. a. kocsmahelyiség bérletére” felirattal elalott, zárt, lepecsételt borítékban nyújtandók be. Később beérkezett ajánlatok figyelembevéve nem lesznek. A beérkezett ajánlatok felett a törvényhatósági külgyűlés folyó évi július hóban megtartandó ülésén fog határozni.

Nagyvárad, 1044. június 15.

Dr Gyapay László, s. k. h. polgármester.

egyetem könyvtárába, csak a Mária szöke haját keresi és még a könyvekről is elfeledkezik.

S egy nap, Sanyika úgy felbátorodott, hogy egyszerűen Mária mellé ült — és megszólitotta. Mária kedves, szíves hangon felelt és hosszan elbeszélgettek tanulásról, könyvekről. Később csöndes barátság fejlődött ki köztük.

Sanyika szíve dalolni kezdett és mikor magában volt néha, neha elmosolyodott. Sohasem volt még ilyen vidám és ilyen édes szép az élet és Sanyika kitárt szívvel kóstolgatta az öröm mézét.

S egy szép tavaszi napon, mikor Sanyika ajkán a mosoly csaknem állandó vendég lett, arra kérte Máriát, hogy töltsék együtt a délutánt.

Mária kedvesen nézett a félszeg, sovány fiu nagy szemébe és kicsit elkomolyodott.

— Nem tehetem Sanyikám — szólt vonatottan — mert ma jön haza Pista, a vőlegényem.

Sanyika szája görcsösen megrándult — úgy érezte, hogy fagyasztó hideg lesz körülötte. Még egy ideig Mária meleg kezét érezte a kezében — aztán az akis meleg is eltűnt.

És ekkor Sanyikából — aki tulajdonképpen sohasem volt Sanyika... Sándor lett.

Sándor fáradt, vontatott léptekkel indult haza. Az utcán sohan köszöntötték, néhol megfordultak utána. Görnyedt alakját, ősz fejét a fővárosban jól ismerték, hiszen arcképét az összes lapok leközölték, amikor a könyve megjelent. — Természettudományi munka volt — és a sajtó napokig irt róla.

A temetőből jött az anyu és apu sírjától. Ott fekszenek egymás mellett szép csendben. Nekik mond el mindent most már, mert most meghallgatják, most már nem törődnek a saját életükkel. Néha úgy érzi, hogy felelnek is neki. Ma sokat panaszkodott.

— Anyu, olyan nagyon fáradt vagyok, úgy szeretnék pihenni.

— Kis fiam sutogta Anyu — úgy szeretnélek az ölembe venni és megsimogatni.

— Édesapám — szólt apuhoz — és a márványkövön az aranybetűket nézegette — ma megválasztottak az akadémia tagjává és bankettet adnak a tiszteletemre.

— Büszke vagyok fiam — hallatszott az apu hangja — és rámosolygott anyura — és anyu is büszkén nevetett. Egészen úgy volt — mint valamikor régen — álmában.

És Sanyika most érezte, hogy neki is van édesanyja és édesapja.

A bankettre sokan jöttek. Vidáman poharazgattak, nevetgéltek. Kíváncsi és irigy szemek nézegettek, riporterek kérdezték, fényképezték.

Sándor felelt — meghajolt — kedves szavakat mondott, de titokban azt nézegette, hogyan tűnhetne el.

Annyi ember volt körülötte és annyi ember közül senki, de senki nem tartozott hozzá.

Az egyik riporternő kitartóan követte mindenhol — úgy látszik külön intervjút akart kérni — s mikor a homályos dolgozószobájában egy mély karosszékben megbújt — ott szegezte neki a kérdéseit.

— A gyermekkoráról mondjon valamit tanár úr....

— A gyermekeknek sok örömet kell adni — szólt fáradtan.

— Tessék? — kérdezte a riporternő, mint aki nem érti a feleletet.

— Amint mondtam... — szólt Sándor és furcsa torz mosoly jelent meg a száján.

A riporternő kezében nem mozdult a ceruza és a fülhomályban kérdő arccal nézett Sándor felé. Híres tudós — és gazdag is... — gondolta kissé irigykedve.

— Ön boldog ember lehet tanár úr — szólalt meg végre.

Sándor messze elnézett és a feje előrebillent.

A riporternő még várt néhány percig és mikor látta, hogy feleletet nem kap — sértődötten kiment.

A vendégek zaja, nevetése, tompán hallatszott be. Vidáman beszélgettek, ittak nevetgéltek — és nem is vették észre hogy a házigazda ellúnt.

Sándor görnyedten ült a karosszékében, szemét arra a fénycsikra meresztette, amely az ebédő ajtajának hasadékán beszűrődött. Szomjas volt — torka kiszáradt, — de nem mozdult. Fejét a karosszékhez támasztotta, homlokát összerancolta és lehunyt szeméből lassan, öregesen megindultak a könnyek.

Az óvóhelyen megtartott főtárgyaláson 15 évi fegyházra ítelt a rögtönítelő bíróság egy segédmunkást

A budapesti büntetőtörvényszék, mint rögtönítelő bíróság Krayzell Miklós dr. táblai tanácselnök elnöklésével pénteken délelőttre tűzött ki főtárgyalást Mezővárosi György 19 éves segédmunkás bűnyében, akit az életvités ideje alatt elkövetett üzletszerű lopás bűntette miatt vont felelősségre az ügyészség. A péntek délelőtti légiriadó miatt a rögtönítelő bíróság a törvényszéki épület egyik óvóhelyére vonult le és itt tartotta meg a főtárgyalást. Mezővárosi, akit lopás bűntette miatt 1943-ban hat hónapi börtönrre ítélték és a kassai javítóintézet növendéke volt, onnan ez év májusában megezőkött a szökésével egy időben behatolt a javítóintézeti felügyelő lakásába és ruháját, majd pedig egy öntöző gumicsövet magához véve, Budapestre utazott. A ruhát, valamint a gumicsövet még Kassán eladta. Budapestben pedig két izben betörést követett el a ruhaneműket és más egyéb használati tárgyakat zsákmányolt, amelyeket eladott a pénzt elköltötte. Az elmeorvos szakértők véleménye szerint a vádlott degenerált, erkölcsileg fogyatékos egyén és ezért véd- és védőbeszédnek elhangzása után a bíróság Mezővárosi Györgyöt háromrendbeli üzletszerűen elkövetett lopás bűntettéért 15 évi fegyházbüntetéssel sújtotta.

Mit mondanak a legújabb szovjetfoglyok?

(K. K.) A Dnyesztermenti harcokban a németeknek sikerült egy orosz hídfőt megsemmisíteni. Több hadosztály ment orosz részről ott tönkre. Feltűnt, hogy a foglyok legnagyobb része 15-16 éves gyerkőcékből és 60 év körüli férfiakból állott.

Legnagyobb részük Odesszából származott. Azt mesélik, hogy azonnal a szovjet bevonulás után a férfilakosság legnagyobb részét agyonlőtték, a nőket elhurcolták munkákra. Minden családtól elszedték nemcsak az élelmiszereket, de még a ruházatot is, meg a főzőedényeket. A gyerkőcök és idős férfiak magmaradt részeit így, ahogy voltak, besorozták és azt mondták nekik, hogy Stalin apának joga lett volna őket is agyonlővetni, mert valamennyi „áruló”. De Stalinnak jó a szíve és ezért 3 havi vizsgának veti őket alá.

Kezükbe nyomták a puskákat, a gépfegyvereknél igen gyorsan és csak futólagosan kiképezték őket és erre azonnal a legelső harcra küldték, hogy bizonyítsák, hogy jó szovjet állampolgárok. Hátról a szovjet géppuskákkal kergették a német vonalak ellen, előlről a németek tüze érte őket, mind megannyinak nem volt más meggyőződése, mint az, hogy elpusztul. Most örülnek, hogy megszabadultak a szovjet pokolból. A németeket nem szeretik, de ezerszer szívesebben látják, semmint a saját népét öldöklő szovjet vörös hadsereget.

Dr. Fórisné

modern kozmetikai intézete Teleki Pál-utca 2.
Telefon 20-05.

Tanítványt keres

Mit is egy német lap a magyar munkásproblémáról?

(K. K.) A Német Munkafront sajtótudósítója, a Nachrichten aus de Sozialpolitik, május 20-iki számában beszámol az új magyar kormány igen energikus szociális reformjáról. Többek között azt írja a munkaközvetítés államosításáról:

„Régebben Magyarországon a munkaközvetítés a szakszervezetek kezében volt. A szakszervezetek ezen befolyásukat a munkaseoemegek politikai eszközül használták fel és így természetes volt, hogy csak az olyan munkások kaptak munkát, akik a szakszervezeteknek voltak tagjai. Minden magyar munkás, aki munkát és kenyeret akart, kényszerült a szakszervezetbe belépni, ez pedig azt jelentette, hogy a szakszervezeti tagoknak magas tagsági díjakat kellett fizetniük. A magyar szakszervezetek kb. 200.000 tagot számláltak és ezzel teljesen uralták a szociálpolitikát. Amellett megjegyzendő, hogy ezeket a munkásszervezeteket az állam nem ismerte el hivatalosan, mert létezésüket tisztán az egyesületi törvénynek köszönték.

A Nemzeti Munkaközponi szerepe

A szakszervezeteken kívül működött még a Nemzeti Munkaközpont, amely a munkapiacot különböző szakmákban a Nemzeti Munkaközpont Gómbós 1935-ben állította fel, sajnos elmulasztotta a hatásköröknek végleges rendezését. Így történt, hogy a dolgozó ember továbbra is csak mint „áru” szerepelt, akinek fizetése vagy bére a munkaadóját viszonyal

szerint váltakozott. Az igen veszedelmes konjunktúrától való függőség nem jutott érvényre addig, amíg a falusi lakosság az ipari gócpontok felé tódult.

A háboru kezdete óta az ipari munkapiacra a kiegyenlítést mindig sikerült megtalálni, egyes ipari ágakat kibővítettek ugyan és ezzel ezeknek munkaerő-szükséglete növekedett, de más felesleges üzemeknek leállítása által a kibővített hadiiparnak sikerült a szükségletet fedezni. Az üzemek különben is saját kezdeményezésből gondoskodtak munkaerő átképzéséről, valamint tanult erők utánpótlásáról és így a szakmunkásproblémát sikerült megoldaniok.

Amidőn 1942-ben a munkaerőhiány mindinkább éreztette hatásait, az önszegély útján tovább haladtak az üzemek és mind nagyobb számban női munkaerőket kapcsoltak be a termelésbe. Ennek ellenére nehézségek nőttek és így a nagyobb üzemek összeálltak, hogy közös erővel megoldhassák ezen kérdést. Elsősorban megegyezés jött létre a nagy üzemek között, hogy munkaerőiket respektálják és nem állanak versenybe.

Amikor az ipar érdekei komolyan veszélyeztetették a mezőgazdaság érdekeit, első izben közbelépett a kormány és az iparral és mezőgazdasággal egyetemben megalakította a munkaközvetítés központját. Ez egy ellenőrző szerv volt, amely az állami munkaerőgazdálkodás kiindulópontját képezte. Ezentul a munkaerőbevetést tervszerűen fogják irányítani oda ahol legnagyobb a szükség. Az új fejlődés által ez a folyamat most véglegesen állandósul.”

Szentté avatták a portugál gyarmatok mártirját

A rítusok szent kongregációja, melynek hatáskörébe tartoznak a szentté és boldoggáavatási ügyek, a közelmúltban négy szentté és négy boldoggá avatási ügyet fejezett be és adott ki erről hivatalos jelentést. Maga az ünnepélyes szentté, illetve boldoggá avatási szertartás azonban majd csak békésebb időkben történhetik meg a pápa jelenlétében.

Az új szentek között van a portugál gyarmatbirodalom egyik vértanúja is: Jaoa de Brito, a Jézus Társaság tagja. Abban az időben élt, amikor — a XVII. század közepén Portugáliában újból erősen fellángolt a nacionalizmus és egyuttal a portugál világbirodalom megerősítésének a gondolata is. Ez a törekvés nemcsak az anyaországban nyilvánult meg, hanem az egyes gyarmatokon is, amelyek igyekeztek a kapcsolatokat magával Portugáliával, de egymás között is megerősíteni. Így például Angolának egy brazilai segélyexpedíció közreműködésével sikerült a betolakodott holland csapatokat kiaverni.

A portugál újjászületésnek ebben a korszakában született 1647-ben Jaoa de Brito igen előkelő családból. Még egészen gyermek volt, amikor atyjával, aki Rio de Janeiro kormányzója lett, Braziliába került. Kis gyermek korában sokat betegeskedett és egyik súlyosabb betegsége alkalmával anyja fogadamat tett Xaveri Szent Ferencnek, a nagy missziós apostolnak, hogy fiát felgyógyulása esetén egy esztendeik a Jézus Társaság ruhájában járattja. Így is történt. A fiatal Brito azonban annyira megszerette ezt

a rendi ruhát, hogy 1662-ben belépett a rendbe és előre kérte, hogy annakidején majd őt is misszionáriusnak küldjék Ki Kinába vagy Indiába.

Ez 1673-ban meg is történt. Mikor az indiai portugál gyarmatok székhelyére, Goaba érkezett, ott a főiskola egyik tanácskét ajánlották fel neki, de ezt elutasította és teljesen a misszióknak szentelte életét. Xaveri Szent Ferenc példájára ő is gyalog indult neki India belsejébe, behatol a legvadabb területekre is, de húsz éves munkássága alatt mégis sikerül neki a pogányok ezreit megtérítenie. Végre is huszéves missziós munka után, amelylyel a portugál gyarmati uralmat is erősítette, Maraveban elfogják, a pogányok halálra ítélik és 1693. február 4-én megkínzás után ki is végzik. IX. Pius pápa 1853-ban boldoggá avatta, nemsokára azután megkezdődött a szenttéavatási eljárás is, amely most befejezést nyert és a portugál gyarmatbirodalom vértanúját a szentek glóriájával ruházta fel. (KKK)

Álnéven bujkált Pesten egy szlovákiai zsidó gyilkos

Pénteken délután a detektívek a főváros több helyén razziait tartottak. A Nagykörúton egy trafik előtt zsidó kinézésű férfira lettek figyelmesek, aki nem viselte a sárga csillagot. A gyanus ember el akart menekülni a detektívek elől, de útját állták.

Az igazolásnál Antocs Demeter majdani születésű kerekedő névére kiállított iratokat mutatott fel. Előállították a főkapitányságra, ahol később bevallotta, hogy az iratokat a Felvidéken vásárolta 1000 pengőért. Az is kiderült, hogy Deutsch Sándor a valódi neve, 45 éves és Szlovákiában börtöngyára és ipartelepei voltak. 1942 október hó 6-án szökött át a határon.

Vagyonát és ékszerét is magával hozta. Először Kassán és Miskolcon bujkált, azután feljött Budapestre. A múlt évben a külföldiek ellenőrző detektívek már elfogták, akkor hat hónapra internálták, de kiszabadulása után ismét Budapestten bujkált.

Okirathamisítás, tiltott visszatérés és a zsidó törvény kijáratása miatt letartóztatták, kiszabadulása után kitaloncolják az ország területéről.

Százötven éves az „Arktis kikötője”

Az Észak-Norvégia legnagyobb városa és egyuttal legfontosabb kikötőhelye: Tromsø ezekben a napokban, pontosan június 20-án ünnepelheti meg fennállásának százötvenedik évfordulóját. Tromsø, mint kereskedelmi kikötő is nagyon fontos, de hírnévre nem ez segítette. Ez a kikötő már az északi sarkkör közelében fekszik, az északi szélesség 67. fokán és ennek köszönheti, hogy innen indult utra a múlt század közepétől majdnem napjainkig majdnem minden fontos tudományos északsarkri kutató expedíció. Éppen ezért nyerte az „Arktis kikötője” nevet. Az ünnepségek, amelyeket külön bizottság készít elő, természetesen a mai viszonyok között nem lesznek olyan méretűek, mint békeviszonyok között lehetnek volna, amikor számítani lehetett volna minden kulturnemzet képviselőinek és a tudományos világ kiválóságainak a megjelenésére. Maradandó emléke azonban lesz. Ez a hatalmas történelmi munka, amelyet a norvég tudósok egyik legkiválóbbja ír és amely a város története keretében megörökíti mindazokat a nevezetes északsarkri expedíciókat, amelyek Tromsø kikötőjéből indultak el. (KKK)

KÉTHÓNAPI FOGHÁZAT KAPOTT, MERT MEGFENYEGETTE LÉLKÉSZÉT. Kurta Ferenc debreceni gazdálkodó azzal fenyegette meg a lelkeszt, hogy „vigyázzon, mert arra a sorra jut, amire elődje jutott az 1919. évi kommunizmus idején”. Ezt a lelkeszt a kommunisták végezték ki. A debreceni törvényszék Kurta Ferencet a magyar állami és társadalmi rend erőszakos fel-forgatására irányuló izgatás vétege miatt kéthónapi fogházra ítélte. Az ítéletet a Kúria jogerőre emelte.

FILMHIRADÓ

Képes művészeti hetilap

Ara 50 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

HIREK

Szorkozás és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 F.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkaszámunk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adnak vissza.

Horváth Imre:

Derengés

A katonás nyárfasor tisztjei.
 Ki az, ki jön? Az ucca belereng és
 szétröckölve a sűrű friss tejet —
 számarkocsin bedöcög a derengés.

Halálfelelmem

Halálfelelmem — ez a vén tükör —
 felém villan, töretlen tündököl
 a árulkodó fényében nézhetem,
 mily gyönyörű vetkőző életem.

Egy perccel alkonyat előtt

Marasztald, fogd itt a bukó Napot.
 Ne mondd, hogy vesztén semmi nem segít!
 Menthetetlen — mint a Nap — minden itt
 S az ember mégis kapkod és dadog.

A HALAADO ISTETNISZTELET A SZÉKESEGYHAZBAN Kormányzó Urunk születésnapja alkalmából, a tegnapi közléstől eltérően reggel 10 órakor kezdődik, vasárnap június 18-án. Az istentiszteletre a hatóságok vezetőit is meghívja az egyházmegyei hatóság.

Tervgazdálkodás. A jégbiztosítás nemcsak a kalászosokra, hanem ipari növényekre és olajtartalmu magvakra is köthető, amelyeket fokozottabb mértékben kell termélnie. Jelentse be idejekorán jégbiztosításait, egyrészt, hogy korai jégkárai megtérüljenek, másrészt mert olyan terményeket, amelyeket már jégverés ért, biztosításra nem lehet elfogadni. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybéli főügynökségének címe: Szent László-tér 2.

A Vitézi Szék felhívja tagjait, hogy a Kormányzó Ur születésnapja alkalmából tartandó istentiszteleten vasárnap, 18-ikán a római katolikus székesegyházban háromnegyed 10 órakor, a református templomban pedig negyed kilenckor jelenjenek meg.

LABOGÓZZUK FEL HOLNAP A HÁZAKAT. Nagyvárad thj. város polgármestere felhívja a közönség figyelmét arra, hogy Kormányzó Urunk születésnapján, június 18-án, vasárnap az Ország fő úrú értezt hódolatunk jeléül a középületeket, lakóházakat nemzeti színű lobogóval díszítsük fel.

JÉZUS SZIVE KÖRMEKET, amit minden évben az olasz plebánia szokott megrendezni ünnepélyes keretek között, ezúton elmarad. A plebániatemplomban lesz vasárnap délután fél 7 órakor Jézus Szive ajtatósság és szentbeszéd. A körmenetet helyettesítő ajtatósságra szeretettel várják a város katolikus lakosságát.

Eljegyzés. Zagon Sándor forg. adóhiv. tiszt (Debrecen) és Bördás B. Piroska (Nagyvárad) jegyesek.

MEGHALT DANKÓ PISTA FELESÉGE. A híres nótaköltő szegedi cigányprimás, Dankó Pista felesége most hunyt el Szegeden. Temetésén igen sokan jelentek meg Dankó Pista szegedi tisztelői közül és virágokkal halmozták el koporsóját.

Vasárnap utoljára:

ELLOPOTT TITOK

Fejlesztik a török szénbányászatot. A török kormány 15 esztendőes tervet dolgozott ki a szénbányászat fejlesztésére. Erre a célra kerekén 150 millió török fontot irányoztak elő. Már eddig is töröntenek jelentős reformok úgy a bányák vezetése, mint az üzemek technikai javítása terén és miután sikerült az újabb időkben a bányafa ellátása terén mutatkozott hiányt leküzdni, a széntermelés jelentősen emelkedett és elérte a napi 10.000 tonnát. (KKK)

FORRÓ KEMENCEBEN AKARTÁ KIGYÓGYITANI A LELENGYERKÉT. Décs községben Horváth Sándorné Beják Teréznel gondozásban volt Simon Zoltán négyéves lelengyermek, aki megrühesedett. Horváthné szomszédjának, Ceizmadia Annának tanácsára a fiúcskát úgy akarta meggyógyítani borbajából, hogy kenyérsütés után bedugta a forró kemencébe, ahonnan később holtan emelték ki. A törvényeségi boncolás megállapította, hogy a gyermek a nagy melegben szívbénulást kapott. A székszárdi ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt megindította az eljárását a két nő ellen.

Spanyolországban bevezették az egységes bértételeket. (K. K.) Spanyolországban eddig a bértételek a különböző tartományok szerint váltakoztak. A spanyol kormány most az egész országra elrendelte az egységes bértételek bevezetését. Minden béremelés meg van tiltva, mert a béreket ezentul a spanyol munkaminisztérium szabja meg egységes alapon. Ezzel az intézkedéssel a spanyol kormány először is azt akarja elérni, hogy a bérek és az árak egységesen fejlődjenek, másrészt ezzel megakadályozza a nagyobb ipari göcponkok és városok felé való özőnlését a lakosságnak.

OLTÁRTERITŐKET LOPKODOTT Szombathelyen, Csellömölkön és Mórton a katolikus templomban özvegy László Sándorné 55 éves móri munkanélküli aszony, de elfogták. Később beismerte, hogy Pécsen, Komáromban, Dunaföldváron és Esztergomban is hasonló bűncselekményeket követett el. Büntetett előéletére való tekintettel a szombathelyi törvényszék háromévi szigorított dologháza ítélt.

DR. PÁL GÁBORT SAJÁT KÉRELMERE FÖLMENTETTÉK ORSZÁGMOZGOSÍTÁSI KORMÁNYBIZTOSI TEENDŐI ALÓL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. minisztérium dr. Pál Gábor országgyűlési képviselőt, Csik, Háromszék, Maros-Torda, Udvarhely vármegyék, valamint Marosvásárhely törvényhatósági város területére illetékes ország-mozgósítási kormánybiztosi tisztje alól június 1-én — saját kérelmére — felmentette és ugyanakkor vitéz Gaál Ernő, Csik vármegye főispánját Csik, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely vármegyék, valamint Marosvásárhely törvényhatósági város területére kiterjesztendő illetékességgel ország-mozgósítási kormánybiztossá ki-nevezte.

Japán-orosz konzulátusok bezárása. Tokióból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Az egyik lap jelentése szerint azonnali hatállyal bezárták az észak-szachalin-i Okában és Alexandrovskában levő japán, valamint a Közép-Japánban, Curudában és Hokodében levő szovjet-orosz konzulátusokat. Ezt az intézkedést a két érdekelt állam határozta el Moszkvában.

Hétfőn bemutató az APOLLO-ban

Eredeti filmoperett Strauss János muzsikájával

VELENCEI ÉJSZAKÁK

a nászutások és szerelmesek tündéri városában

Szlovákiában is megszervezik a Sajtókamarát. Pozsonyból jelenti: (MTI) A szlovák parlament törvényjavaslatot fogadott el, amely a sajtókamara megszervezéséről intézkedik.

Nagyváradiak a szilágysomlyói népművelési előadói tanfolyamon. Nagyvárad, június 17. Balatonlélén — mint megirtuk — röviddel ezelőtt népművelési előadói tanfolyam kezdődött. Ezen a tanfolyamon a nagyvárad-i Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság részéről ketten vettek részt. Most Szilágysomlyón újabb ilyen tanfolyam kezdődött, amelyen Nagyváradról nyolcan jelentkeztek. A résztvevők névszerint Káringetz Julianna, Kassay Magda, Kruzslyt Erzsébet, Balog Nándor, Geréb Árpád, Tuli Antal és Varga Ferenc tanítók, valamint Paál Géza Balatonlélén értesülésünk szerint szintén kezdődik egy újabb tanfolyam június 22-én. A tanfolyamok előadói minden esetben fővárosi népművelők és egyetemi tanárok.

Hitler üdvözlötte a bolgár királyhoz. Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: A Führer a bolgár nemzeti ünnep alkalmával a régensházhoz és Ciril herceghez intézett táviratában szívélyes hangu szerencsekívánátát fejezte ki a király születésnapján.

Jobboldali irányzatú svédnyelvű napilap indul Finnországban. Helsinkből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Julius 1-én a régóta tervezett jobboldali irányzatú, svédnyelvű napilap kiadására sor kerül. Csütörtökön volt az alapítógyűlés Söderstrom kiadó elnöklésével. Aftonposten lesz az új délutáni lap címe.

ELLENÉSGES RÁDIÓK HALLGATÁSÁVAL DICSEKEDT — NÉGY HÓNAPRA ÍTÉLTÉK. Sebők József szentgotthárdi gyárimunkás munkástársai előtt állandóan azzal dicsekedett, hogy a moszkvai és londoni magyarnyelvű híradásait rendszeresen hallgatja. Az ügyészség az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló izgatás vétsége miatt vádat emelt ellene és a törvényszék kéthónapi fogságra ítélt. A Kúria súlyosbító körülménynek vette azt hogy Sebők háboru idején és folytatlagosan követte el az izgatást, négy hónapra emelte fel a vádlott büntetését.

86 éves a svéd király. Stockholmból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: V. Gusztáv svéd király pénteken ünnepelte 86. születésnapját. A király kívánsága szerint nem rendeztek nagyobb ünneplést. — Gusztáv király Stockholm-környéki kastélyában, Tullgarnban töltötte a napot a családja körében.

Temetés. Grenerczy Béla MAV nyug. felügyelő életének 63-ik évében hirtelen elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz az olasz temető Haller kápolnájából.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett fiunk és testvérem

BOROS LAJOS

életének 31-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Temetése 19-én délután 3 órakor lesz a Rulikovszky temető kápolnájából. Béke lengjen porai felett.

A gyászoló
BOROS CSALAD.

Ipari hőmérés Németországban. (MNK) A gyáripárban a különféle termékek előállításánál, egyáltalán nem lehet boldogulni hőmérés nélkül. A gummi és műgummi feldolgozóiparban üvegburkolatu higanyhőmérők 300 fokig jól használhatók. Ezek a hőmérők 0 — és 200 fok között ezredfoknyi pontossággal képesek mérni. Törés ellen védőburkok óvják a hőmérőket. Ennek ellenére a töréssel járó zavarokkal mindig számolni kell. Tökéletes védekezést ez ellen csak upabban hozott a higanyacél és a göznyomásos hőmérő, amelyek 1 százalékos pontossággal mérnek. Az ilyen nyomás — hőmérők sokkal nagyobb skálán mérnek, mint az üveghőmérők.

Ipartestületi hírek

Felhívás az iparosokhoz tűzfia ügyben

Az iparosok műhelyeinek tűtűnyaggal való ellátása ügyében felhívjuk az ipartestület tagjait, hogy műhelyei térfogatának megjelölésével, saját érdekében azonnal jelentkezzenek, azoknál a szakosztályoknál, ahová tartoznak. Pl. Bőr-, Fa-, Textil-, Vas-, Fém és Építőipari szakosztályoknál, hétfőtől kezdve mindennap 9 és 1 óra között.

Akik ezekhez a szakosztályokhoz nem tartoznak, az ipartestületnél jelentkezzenek ugyanazon időben.

Jelentkezzenek azok is, akik az iparosok fájára előfizettek.

Elnökség.

A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, hogy vas, szeg és drót utalványait folyó hó 16-tól kezdve 8 napon belül feltétlen vegyék át, mert ellenkező esetben utalványaik érvényüket veszítik. Horganylemez utalványait 6 százalékos hulladéknyugta beszolgáltatása ellenében szakosztályi irodánkban átvehetik.

Felhívás a nagyvárad-i szobafestő, mázoló, fényező és cimfestő szakosztály összes tagjaihoz, hogy akik folyó havikence és enyv mennyiséget át nem vették, folyó hó 17-én, szombaton 5-7 között feltétlen váltsák ki, mert tovább nem áll módunkban fenntartani részükre elosztott anyagot és ugyanaznap a jelentkezők között fogjuk az át nem vett anyagokat szétosztani. Egyben felkérem mindazon tagjainkat, akik fát rendeltek Oláh és Hatvani cégnél, hogy falapjukkal jelentkezzenek a fa átvételére a telepen Elnökség.

Fodrásziparosok figyelmébe. Tisztelettel értesítjük a szakosztály tagjait, hogy a folyó hó 12-éről a tagok előírt számban való meg nem jelenése miatt elmaradt közgyűlést folyó hó 19-én hétfőn délután fél 4 órakor fogjuk megtartani, ezúttal tekintet nélkül a tagok számára. Tárgy: Állásfoglalás a vasárnapi teljes munkaszünet ügyében. A tárgy rendkívüli fontosságára való tekintettel kerjük a tagokat, hogy lehetőleg teljes számban és nagyon pontosan megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

Felhívás a cipésziparosokhoz Felhívjuk szakosztályunk tagjait, hogy akinek a Közelítási Minisztérium által kiadott hivatalos mértékkönyve még nincs meg, 8 napon belül jelntkezzen a szakosztály irodájában. Elnökség.

Az inváziók története balsikerű vállalkozások szakadatlan láncolata

Angol katonai szakíró érdekes könyvsorozata a második világháború kitörése előtt

Érdekesítő, világszerte nagy feltűnést keltett kis könyvsorozatot adott ki még a második világháború kitörése előtt Captain Liddel Hart, az ismert angol katonai szakíró. „A következő háború”, ez volt ennek a katonai sorozatnak a gyűjtőcíme; az egyes köteteket a britek legkiválóbb, legmodernebb gondolkodású fiatal tőrztisztjei írták. Mi most Commander Russel-nek „Sea Power in the next War” — A tengeri hatalom a jövő háborújában — című kézikönyvéből idézzük az invázióról, a partraszállásról szóló, napjainkban különösen időszerű fejezetet. A zárójelbe tett megjegyzések Gadow német ellentengernagytól származnak.

Miután megvizsgáltuk a tengeri haderőnek a legutóbbi háborúban játszott szerepét és nagy vonásokban vázoltuk az 1919-es fegyverszüneti szerződés óta napjainkig (1939!) végbement fejlődését, megkíséreltük annak megállapítását, minő befolyással lesz valószínűleg ez a fejlődés a jövő háborújára.

Amint azt már az elő fejezetben is hangsúlyoztuk, a tengeri haderő erejét a tengeren átvezető összekötő vonalakon kell lemérnünk. Az erősebb tengeri haderő ugyanis biztosítani tudja a maga számára ezeknek az útnak a használatát, a gyengébb pedig nem. A tengeren átvezető útak birtoklása két lehetőséget rejt magában: az egyiket az invázió fogalmával határozhatnánk meg a legpontosabban, a másik pedig a kereskedelem és az utánpótlás. Ebben a fejezetben az invázió fogalmával szeretnénk foglalkozni.

Attól az időponttól kezdve, hogy az emberek először döbbsentek rá a tengerészstratégia alapelveire, az invázió mindig a kivitelezni szándékozó fél flottájának főlényével állt vagy bukkant. Nagy általánosságban szólva, az erősebb flottával rendelkező fél áthajozhatta szárazföldi haderejét a tengeren, hogy megtámadja az elleneleges területet egy bizonyos részét, vagy az anyaországban magában, vagy pedig a gyarmatokon — a gyengébb pedig nem. Ha mégis megpróbálkozott az invázióval, valószínű volt, hogy az expedíciós haderő a főlényben lévő ellenséges flotta beavatkozása következtében, diástelen véget ért. (Legkiválóbb példa: Napoleon egyiptomi hadjárata és flottájának 1798 augusztus 1-én Abukirnál történt megegyezése. Ezzel megszűnt az utánpótlás és a visszavonulás minden lehetősége; az expedíciós „diástelen véget ért”. Napoleonnak 1799-ben egy gyors fregattán sikerült még elérnie Franciaországot; hadserege három éves nélkülözés után kénytelen volt megadnia magát az angoloknak. Az új világháborúban az afrikai hadjáratnak az olasz flotta csődje miatt ránk nézve előnytelenül történt kényeszerű befejezése.)

Az utolsó két-három évezredben már ez a nemkívánatos lehetőség is elegendő volt arra, hogy minden uralkodót, illetőleg kormányt viszatartson az ellenséges inváziótól — ha a flottafőlény az ellenség oldalán volt. Midőn Napoleon és az „angliai hadsereg” már Boulogne-nál állott, a császár addig nem akart behajózni, míg a francia flotta legalább

időlegesen meg nem szerezte a Csatornában a tengeri uralmat. Erre pedig sohasem került sor.

Kisebbségi támadó vállalkozásokat, melyeknek esetleges meghiusulása nem járt komoly következményekkel, mindazonáltal megkísérlettek.

A múlt és az invázió

A nyomoruságos összeköttetések, a korábbi időkben alkalmazott hajók csatlakozása még bizonyos lehetőséget biztosítottak a vállalkozás sikerének, illetve a partraszállási hely észrevétlen elérésének. Ide tartoznak például az Irország ellen intézett francia támadások. Ennek ellenére azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy az ilyenfajta vállalkozás

Tengeri főlény nélkül hazárdjáték az inváziós vállalkozás

1914-ben a tengeri főlényvel nem rendelkező fél számára valóban annyira hazárdjátékká lett minden ilyesfajta vállalkozás, hogy a Központi Hatalmak egyetlen egyszer hajtottak csak végre ilyen vállalkozást, mégpedig a németek a keleti-tengeri Oesel-szigetek esetében, ahol is abszolút tengeri főlényvel rendelkeztek. (1917 október 12 és 21 között a III. és IV. csatahajóosztály, a II. felderítő csoport, valamint több torpedó és aknakerecsflotta támogatásával 10 szállító gőzösön 23.000 harcost és 5000 lovat szállítottunk át menetrendszerűen ezekre a balti szigetekre.)

A háború kitörésekor a tengeri főlény birtokában lévő hatalom még oda küldhette tengeri úton hadseregeit, ahová éppen neki tetszett. De nem tartott nagyon soká, amíg rájött arra, hogy a tudomány haladása egyre inkább megakadályozza ebben. A buvárnaszád 1914-ben még új és a fejlődésnek nagyon kezdeti stádiumában lévő fegyver volt. A Franciaországba vezető útak rövidségük miatt ezzel szemben olyan megszeméncsölve voltak, hogy a buvárnaszádok hathatós harcra valóra csak igen csekély, soványka lehetőségek mutatkoztak.

A Dardanella-vállalkozás már sokkalta jobb lehetőséget nyújtott a buvárnaszádok beavatkozására. A partraszállás

Partraszállási nehézségek

Azóta — amint azt az előző fejezetben vázoltuk — a buvárnaszádok elleni harc fegyverei és módszerei jelentős fejlődésen estek át. De még így is kétséges, hogy a parti sávban horgonyzó gőzöskéket kielégítő mértékben meg lehet-e óvni buvárnaszádtámadások elől. Zárt kikötő elfoglalására lenne szükség ahhoz, hogy a partraszállást biztosító hajókat teljesen meg tudjuk védeni ellenséges vízalatti támadásokkal szemben.

Ha ezeket a tényezőket figyelembe vesszük, nem kis mértékben csökkennek esetleges partraszállási akciók sikerére vonatkozó kilátásaink. Nagyon helyesen mutatnak rá tengerész szakkörökben újra meg újra arra a tényre, hogy a tengeren át szállított haderők legfőbb erőforrása a meglepetésben rejlik, amely az ellenséges part bármelyik részében partraszállásra való kiválasztása lehetőségében rejlik. Ha az invázió szempontjából

sok története nem egyéb balsikerű vállalkozások láncolatánál.

A jelentősebbek közül a XIX. század terén elért nagyszabású tökéletesítések még nehezebbé tették a támadók dolgát. Ezt a nehézséget a hadsereg fegyverzetének és felszerelésének egyre bonyolultabb összetétele még meghatványozta. A haderők anyagi követelményei a sokszereiség és terjedelmesség tekintetében a legutóbbi évszázadokban oly mértékben megduzzadtak, hogy míg Napoleon idején egy partraszállított hőszerű ideig „élt” a magával vitt készletekből, míg manapság (1939!) ugyancsak az egyéneknél napi több mint ezer tonna élelmiszert, fegyvert, felszerelést, tüskédörzst, stb. van szükségük.

hajók és kíséretük buvárnaszádotól teljesen ment tengeren át tették szárazföldre a csapatokat és úgy volt, hogy ez a vállalkozás is a hagyományoknak és régi tapasztalatoknak megfelelő módon bonyolódik majd le. A szállítóhajók, csatahajók, cirkálók, rombolók és a többi kísérő jármű a parti vizeken zúfóldott össze. Pontosan egy hónappal a partraszállás után érkezett Németországba a Dardanellák elé egy buvárnaszád és egyik csatahajót a másik után torpedózta meg. (Hersing sorhajóhadnagy, az „U 281” parancsnoka 1915 májusában a Dardanellák előtt elhelyeztette a „Triumph” és „Majestic” angol sorhajókat, valamint 1916 február 8-án az „Admiral Charner” francia páncélos cirkálót.)

A hatás óriási volt. A nagy tömeg szállító- és hadihajó vad futásban menekült el és távoli, biztos oltalmat nyújtó kikötőbe vett irányt, — csak a torpedórombolók és kisebb járművek maradtak a helyükön, hogy fuvarozó szolgálatot teljesítsenek az utánpótlási anyagban szükségeltetett szenvedő csapatok és az elmenekült szállítóhajók között. Ha a buvárnaszádok egy hónappal előbb jelentek volna meg Gallipolinál, biztonsággal állíthatjuk, hogy a partraszállást nem kísérelték volna meg.

A légierők bevetése

A légierők bevetése valószínűleg fokozni fogja a buvárnaszádok által már amúgy is előidézett nehézségeket. Az

amúgy is előidézett nehézségeket. Az U-Boorok alkalmazása az invázióknak a kevés jó kikötőre való szorításával korlátozza a meglepetésszerűséget; a repülőgép alkalmazása az ebből következő nagysebzű felderítési lehetőséggel csak erősebbi majd ezt a hatást. Az újkor repülőgépek nagy és egyre növekvő hatósugara lehetővé teszi a felderítések oly meesziro való kiterjesztését, hogy a felvonulóban lévő expedíciós hadsereg helyzetét már a megérkezés előtt elcséjén meg lehessen állapítani. Ezáltal lehetővé válik a buvárnaszádoknak és torpedórombolóknak az amúgy is nagyon érzékeny hajókisérőre éppen a szürkület rajtaütésére kiválóan alkalmas óráiban való uszítása.

A légi felderítés arra is kényszeríti a támadót, hogy az amúgy is kényesnek mondható tulajdonképpeni invázió a szürkület idején hajtsa végre — ha csak nem akarja, hogy ebben az utolsó és nagyon fontos etapban az ellenfél felderítő repülői révén mind a legpontosabban tájékozva legyen. A légi haderő annyiban is közere jár majd a védő félnek, hogy lehetővé teszi még a gépesített csapatoknál is gyorsabban repülőgépek által szállított csapatokat a vezetéstett helyeken való bevetésére és ezáltal részére kedvező súlypontképződés elősegítésére.

A légierők hozzájárulása legkevésbé sem fog azonban kizárólag a felderítésre szorítkozni. Tekintettel arra, hogy az expedíciós vállalkozás rendelkezésre álló fedélzeti repülőgépek száma mindig kisebb lesz a szárazföldi repülőtereken állomásozóakénál, az egyszer fölfedezett inváziós hajókisérőnek a partraszállási helyhez közeledvén, meg-megújuló és egyre hevesebb bombatámadásokkal kell számolnia és a kihajózást is valószínűleg bombák záporában és a fedélzeti fegyverek tüzeiben kell majd végrehajtania.

A buvárnaszád, a repülőgép és a rádió külön-külön és összességükben nagyon hozzájárulnak a védő fél megerősítéséhez. A főlényben lévő tengeri erő esetében ez a hármas biztonság kiegészíti az erősebb flotta birtokából adódó biztonságot. A tengeren gyengébb hatalom számára pedig mintegy a gyengébb flotta megerősítésére vehetők harcra.

Tengeri főlény nélkül inváziós tervet nem lehet megvalósítani

Azt hisszük, nem tévedünk, ha megállapítjuk, hogy tengeri főlény nélkül még soha inváziós tervet megvalósítani nem sikerült. Másrésztől viszont az sem felelne meg a tényeknek, ha azt állítanánk, hogy ez a tengeri főlény már egymagában véve biztosítja a sikert. Gallipolinál sem volt ez a helyzet, pedig ott a Földközi-tenger bennünket és a franciákat uralt. Ez a főlényünk is volt arra, hogy a partraszálló csapatokat egészen a partvezérgyig előredobjuk. A partraszállással magával már megint nagy nehézségek voltak; mikor pedig ez mégis sikerült, végül is félbe kellett hagynunk az egész vállalkozást.

A védelemnek Gallipoli óta lépcsőlépésre történt megerősítése meg inkább megnehezíti a partraszállást.

A tenger fölött uralkodó ország in-

MAGYARERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árusáimál

A SZOCIÁLIS BIZTONSÁG KÉRDÉSE AZ ÚJ EURÓPÁBAN

víziónja már 1914-ben sem kecségetett valami nagy reménnyel. A győzelmi kilátások oly csekélyek voltak, amivel igazolni lehetett volna nagy erők ilyen célra való felhasználását. A németeknek bizonyára eszük ágában sem volt expedíciós hadakat küldeni Angliába — a mi magas helyeink viszont állandó rettegésben éltek, hogy egy szép napon talán mégis csak megteszik.

Olyan nagy volt annak a valószínűsége, hogy erős flottánk súlyos veszélyt mér a partra szállókra, hogy tulajdonképpen mindent el kellett volna követnünk, hogy a németeket egy ilyen akcióra bírjuk. Ahelyett azonban, hogy Anglia partvidékét hirtelen módon megszállítottuk volna, pont az ellenkezőjét tettük. Ma a légi-erők még fokozottabb biztonságot jelentenek.

Ezen túlmenően azonban az invázió Nagybritannia számára inkább akadémikus, elvont elméleti, mintsem gyakorlati probléma. Mert ha flottáinkat egyáltalán nem tudják verni — ami nélkül az invázió egyáltalán nem is lehetséges! — a győzőnek nem is kellene már katonai energiát pazarolnia arra, hogy nekirohanjon parti állásainknak. Anélkül, hogy egyetlen egy gránátos életét föl kellene áldoznia, egyszerűen kiéheztetne bennünket.

Salak — mint nyersanyag

(MNK) Németországban évek óta minden felhasználható hulladékanyagot értékesítenek, így az érc-salakat is. Így elsősorban építkezésnél, ut- és vasútépítésnél és a mezőgazdaságban. A kohászatnál, mindenfajta ércolvasztásnál, égetésnél keletkeznek salakok. A finomra őrölt salak elsődrendű foszfortartalmu trágya. A kohó salak égetett mészsel vegyítve az ún. salakcementet adja. A vasportlandcement is onnan kapta helytelenül értelmezhető nevét, hogy anyagában kohósalak is van, ami a vasolvasztóipar egyik mellékterméke. A vasportlandcement salaktartalma nem több 30 százaléknál, a kohócement viszont 30—80 százaléknál salakot tartalmaz. Ha a folyékony salakot lassan hűtik le, akkor az ún. salakliszt áll elő, mely felhasználható a klinikertéglia előállításánál.

Az ún. salakgyapjú kitűnő hőszigetelő anyag, felér az aszbeszttel. Ha a folyékony salakot jéghideg vízbe vezetik, — egyszerű könnyű építőanyag keletkezik, amelyet már sokfelé alkalmaznak. Az őrölt vagy tördelt kohósalakot műkö előállításához használják. Azzal is több ízben megpróbálkoztak, hogy a salakból a vas után visszamaradt fémeket kivonják. — Ezen a módon egy titánvegyületet nyertek — a titán fontos acélnemesítő anyag, az olomsalakból pedig, amely egyébként értéktelen, cinket. A nyersanyagok utólagos kintelenítésével nyert salakból utabban emalt készítenek, amely kitűnően tapad a bádagra és rendkívül saválló.

Az utolsó évszázadban igen sok ember vesztette el kenyerét a technika fejlődése folytán. Ezeknek az ember-tömegeknek százezrei nem tudtak maguknak megfelelő életalapot létesíteni, saját földdel és talajjal nem bírtak, valamilyen ipari foglalkozást nem kezdhettek, hiszen hiányzott a szakképzés. Ezek a becsületes ember-tömegek a munkanélküliségnek, szegénységnek, az éhségnek és nyomornak lettek áldozatai. Mi sem természetesebb, hogy azok a szerencsétlenek, kik saját önhibájukon kiviűd elvesztették kenyerüket, életalapjukat a saját népi közösségen kívül érezték magukat és annak a veszélynek voltak kitéve, hogy minden közösségi érzést elveszítene. Nem csoda, ha a Marxizmus és az osztályharca a szerencsétlenek eme táborából verbuválta harcosait.

Bismarck birodalmi kancellár nagy érdeme, hogy még idejében felismerte az evvel összeköttetésben álló veszélyt. Az ő gondolata az volt, hogy kellő gondozás által az illetőket újból az államnak megügyerje, hogy újból visszavezesse őket a népi közösségbe, amelyhez tartoztak. Bismarck eredeti terveit a belpolitikai ellenlábásainak intrikája folytán nem valósíthatta meg százszázalékosan, de mégis a 80-as évek végén törvénybe iktatta, a kötelező szociális biztosítást.

A Beveridge-féle terv fogyatékosága

Nem lehet a mai uapokban a plutokraták által folytatott tömegkizsákmányolás elvét a szociális biztonság elvével összeegyeztetni és ez magyarázza, hogy ez a gazdag Amerika, még biztosítási rendszerében is messze visszamaradt sok európai nemzet biztosítási rendszerével szemben. Már maga azon tény, hogy az angol Beveridge egy olyan biztosítási tervet nyújtott be az angol parlamentnek, mely terv még a 80-as évek előtti Bismarck-féle terveket sem éri el, igazolja, hogy mennyire visszamaradtak ezen a téren a plutokrata országok. Az európai kontinentális államok csak eszen Beveridge-féle terv által ébred-

tást. Ez betegségi, baleset és rokkant biztosításból állott, amelyhez később még hozzájötték a bányász, valamint az alkalmazott és munkanélküliség elleni biztosítás. Ez a biztosítási intézmény az akkori liberális és kapitalisztikus gazdasági rendszeren épült fel és elsősorban a biztosítási társaságok által követett elveken alapult. Ez a biztosítás, ha többé-kevésbé be is vált és a világ legtöbb államának mintául is szolgált, még sem volt képes mindazokat a szociális feladatokat teljesíteni, amelyekre tulajdonképpen hivatott lett volna. A hiba ott volt, hogy a népek csak bizonyos osztályait biztosította, de hiányzott a rendszerből azon mély elve, amely szerint minden állampolgárnak joga, hogy megélhetése feltétlenül biztosítva legyen. A törvény még sok hiányt mutatott fel és az is természetes, hogy mindezeket a hiányokat nem sikerült egyszerre áthidalni. Dacára annak, hogy német biztosítási rendszer igen előrehaladott stádiumban van, úgy még mindig nem érte el azt a tökélyt, amelyre a mai modern német népek szüksége lenne. A hiányok miből eredtek? Mindig csak a kapitalisztikus gazdasági rendszerből, magából és hogy ez nem pusztán megállapítás, hanem való és tény, ezt legjobban a mai Egyesült Államok plutokrata rendszere igazolja.

tek annak tudatára, hogy szociális kérdésekben mennyivel előbbre voltak a plutokrata államoknál. De maga a Beveridge-féle terv annyi fogyatékoságot mutat fel, hogy nem lenne képes, még ha az angol kormányzat el is fogadná, a szociális problémát csak egy részben is megoldani. De láttuk, még ezt a fogyatékos tervet sem akarják Anglia urai elfogadni. A bolsevizmus pedig egyáltalán nem sokat törődik a szociális biztonság elvével. Ott munkakényszer uralkodik és a bolsevisták valamennyi szép terve csak a papírosan létezőnek. Hiszen ezt mi keleti frontarcosok Szovjetországhoz lépten-nyomon meg is állapíthattuk.

A salzbrunni megoldás

Európa kontinentális népei meg kell, hogy találják a szervez kibontakozást! Olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek minden becsületes és munkás, szorgalmas néptársának, legyen az bármilyen országban biztosítsa a feltétlen megélhetés lehetőségét! Szükséges, hogy a munkás és alkalmazottat teljes foglalkoztatásban részesítsük, a gazdasági rendszer olyan kell, hogy legyen, hogy becsületes munkájának tényleges ellenér-

tékét képezze. Itt elsősorban a teljesítmény, nem a számbeli, a mennyiségbeli munkateljesítmény, hanem a minőségi kell, hogy mérvadó legyen. Minden tekintetben visszaautóitunk mindent, ami egy Stachanow féle kizsákmányolással összetéveszthető! A népközösség legszentebb feladata, hogy betegségi, rokkantság, vénaeg esetében egsőtőleg közbejárjon, hiszen az egyes munkájából keletkezik a sok milliónyi összérték, mely az illető népközösség létalapját, nemzeti vagyonát, jólétét és kulturáját jelenti. Nem szabad, hogy akkor a társadalom, a népközösség megfélekedezzen az egyénről, aki munkájával hozzájárult a nemzeti létalap megszilárdulásához! Evvel szemben a szociális biztosítás tisztán anyagi konstruktív tényező. Hiszen természetes, hogy egy biztosítás, amely a befizetett biztosítási díjak szerint

igazodik, nem lehet soha alapja egy mélyen ható szociális megoldásnak.

A Német Munkafrontnak munkatudományi intézete Salzbrunnba hívta meg az európai népek képviselőit, hogy velük megtárgyalja a jövő szociális Biztonságnak (nem tévesztendő össze a biztosítással) szemponjait! Az ott jelenlévő európai képviselők a következő határozati javaslatot fogadták el s evvel nemcsak magukévá tették, hanem saját népeik kívánságát, állásfoglalását igazolták:

„Minden egyén a sorsát saját felelősségérzetéből kifolyólag rendezze. Ellenben a népközösség feladata arról gondoskodik, hogy a népközösségek egyetlen tagja ne kerülhessen nyomorba, saját hibáján kívül. A népközösség garantálja az öregség biztonságát, a rokkantságot, az anyaságot, valamint az özvegyek és árvák megélhetését.”

Az egyenesnek joga a szociális biztonságra a népközösséggel szemben tanúsított kötelesegteljesítés mérve szerint igazodik, függetlenül attól, hogy az illető önálló vagy függő viszonyban él, függetlenül szociális állásától, jövedelmétől vagy biztosítási díjainak mérvétől.”

A szociális biztonságra való igény, amelyet egyhanguan elismertek, nem az állástól, nem a társadalmi helyzetétől, nem a születéstől, nem a vagyonától függ, hanem attól, hogy az egyes néplárs a népközösséggel szemben végezte-e a kötelesegtét, vagy nem. Kötelesegtét pedig akkor teljesíti, ha akár mint munkás, mint alkalmazott, mint vállalkozó vagy önálló szakma és munkájával saját életalapját lefektette. Az így végzett kötelesegté viszont kötelezi a népközösséget arra, hogy az illető egyén illetőleg annak családtagjairól gondoskodják, azoknak megélhetését biztosítsa.

Egyes európai népek különleges viszonyaitól függ, hogy a szociális biztonság elvét miként hajtják végre, a sajátos népi viszonyok fogják ehhez az igazi követendő utat és eszközöket mutatni és leszögezni. Minden ideának, gondolatnak előnye, hogy az esetek sajátossága mellett szervecen kibontakozhatnak, míg a csupasz anyag, amit az eddigi szociális biztosítás képviselt, mindig csak mint rendszer hat és ezáltal az egyes népek érdekeit élynyomja. Eppen ezért az európai kontinentális népek képviselői a salzbrunni összejevetelen egyhangulag a következő álláspontot fogadták el:

Az, hogy egyes népek milyen uton igyekeznek fenti célhakat elérni, az egyes országok sajátos viszonyaitól függ. A szocializmus nem ééma, nem rendszer, amelyet egy népre rá lehet kényszeríteni, hanem igenis egy gondolat, egy elv, amely hivatva van az európai népek népközösségének, életét fejleszteni és biztosítani!

Rádióműsort akar?
Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a **MAGYAR LAPOK** árusainál

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Koltay Arankával szombaton és vasárnap: CSÁRDÁS

A *Csárdás* című kacagtató operett Koltay Aranka felléptével szombaton este, vasárnap délután és este kerül színre. Csupa vidámság és kacagás. Pompás táncok. Hangulatos muzsika. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Zsákbamaczka, Jurik Julcsi felléptével hétfőn este *filleres helyárrakkal* kerül színre a Népművelési előadás sorozatban. Jegyek már válthatók a színházi pénztárnál.

Kedden és szerdán este Hereeg Ferenc: *Kék róka* című színjátéka van műsoron bemutató és Á-bérletben.

Főszereplők: Lovasi Klári, Czéh Gitta, Horváth Jenő, Ross József és Tanai K. Emil.

Csütörtök este *Az asszony verve jó* című zenés vígjátékot mutatja be a színház bemutató bérletben. Á-bérlet-

ben péntek este megy. Szombat este, vasárnap délután és este bérletszünetben megy. Mindenkiéket okvetlenül látnia kell ezt a pompás mulatságos zenés vígjátékot.

Előkészületben: *Hölgyeim elég volt...*

MŰSOR:

Szombat este fél 7 órakor: *Csárdás* Koltay Arankával.

Vasárnap délután és este fél 7 órakor: *Csárdás* Koltay Arankával.

Hétfőn este fél 7 órakor: *Zsákbamaczka*.

Kedden este fél 7 órakor: *Kék róka*. Bemutató bérlet.

Szerdán este fél 7 órakor: *Kék róka*. Á-bérlet.

Csütörtök este fél 7 órakor: *Az asszony verve jó*. Á-bérlet.

SPORT

A Szent István és Szent László emlékversenyek sorsolása

A NAC Kispesttel került össze az első fordulóban

A Szent István Kupa résztvevőinek jelenlétében honnyolitották le a sorsolást. A sorsolás értelmében a párosítás a következő:

Selejtező mérkőzések:

Aug. 2. Elektromos—Gamma	A
Aug. 5. Kispest—NAC	B
Aug. 9. Kinizsi—Ujpest	C
Aug. 12. Ferencváros—Csepel	D
<i>Középdöntő mérkőzések:</i>	
Aug. 14. A)—B)	I
Aug. 15. C)—D)	II

Döntő mérkőzés:

Aug. 19. I—II

Szent István Kupa mérkőzések előtt ifjúsági mérkőzés kerül lejátszásra. Kezdet: negyed 8.

A Szent László Kupa serlegmérkőzést a Szent István Kupa csapatai és Szolnok együtt este vívják, ha az esti mérkőzések megrendezése elé akadályok kerülne. A Szent László serlegért délután 4 és 6 órai kezdettel játszanának. A Szent László Kupa műsora a következő:

Osztályozó mérkőzések:

Aug. 6-án a MOVE-pályán:	I
4 ó: Elektromos—Kolozsvar	
6 ó: Kinizsi—Szolnok	

Selejtező mérkőzések:

Aug. 12. MOVE-pálya:	
6 ó: 1—Gamma	A)
<i>UTE-pálya:</i>	
6 ó: 2—Ujpest	C)

Augusztus 13. Üllői-út:

4 ó: Kispest—Nagyvárad	B)
6 ó: Ferencváros—Csepel	D)

Középdöntő mérkőzések:

Aug. 15. Üllői-út:	
4 ó: A)—B)	I
6 ó: C)—D)	II

Döntő mérkőzés:

Aug. 19. Üllői-út:	
6 ó: I—II	

Vasárnapi labdarugó műsor

Válogatott mérkőzés.

Zágráb—Magyar vidék, Zágráb. Vezet: Lantos.

Magyar Kupa elődöntő

Ferencváros—Ujpest, Üllői-út 5. Vezet: Köhalmi (Kalotai, Berdó).
Csepel—Kolozsvar, Csepel 2. Vezet: Kékesi (Pozsonyi, Bodor).

RÁDIÓ

Vasárnap, június 18.
Budapest I.

7.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
7.25 Hírek.
7.35 Összinté beszéd.
8.00 Ünnepi muzsika.
9.00 Református istentisztelet a Kálvini téri templomból. Igét hirdet Murakózy Gyula dr lelkipásztor.

10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Batthyány-téri Szent Anna plébániatemplomból. A szentbeszédet Jandik József mondja.

11.15 Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból.

12.20 Az Operaház zenekara.

13.00 A Főméltóságú Kormányzó Urat 76. születésnapján Sztójay Döme m. kir. miniszterelnök köszönti.

14.00 Részletek Puccini műveiből.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata.
15.20 Katonánóták.
16.30 A költő és a király. Humanista párbeszéd.
16.55 Hírek.
17.00 Koréh Endre magyar nótákat erekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara.
17.30 Vaszary János vídám csevegése.
17.50 Lehár-melódikák.
18.50 Hírek.
19.00 Csikos Jenő verseiből adad Somlay Artur.
19.15 Halhatatlan muzsikusok.
20.10 Hangképek a vasárnap sportjáról.
20.30 Részletek a Rip van Winkle című operettből.
21.40 Hírek.
22.20 Osbudavártól a kívánsághangversenyig.
23.15 Magyar művészlemezek.

HÉTFŐ, JUNIUS 19.

Budapest I.

8.30 Rendőrzenekar.
9.40 Chopin: b-moll szonáta.
10.10 A Rádiózenekar műsorából.
11.00 Délelőtti muzsika.
11.40 Lévai Lajos dr előadása.
12.05 Légierők zenekara és énekkara.
12.50 Szalonötös.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Tangoharmonika eladó. Szent Anna-utca 33. Varga. 201
Alig használt mély fehér szepelt gyermekocsi eladó. Michelangelo u. 6. 213
Lebontásra kerülő épület anyaga eladó. Mátyás király-u. 101. 220
Keresek azonnalra 80 HP szivógázmotorhoz Ervasdi Malomhoz gépészt és fűtőt. Szabó István, Madár-utca 20. Nagyvárad. 232
2 öltöny kifogástalan jóminőségű; magas alakra trencskó, modern film fényképező gép eladó. Losze Ferenc-u. 73. délelőtt 9—12-ig. 231

GOMBAT vargányát és keserűt szarítva minden mennyiségben vásárol Kírrer József, Budapest, V., Tűkör-u. 5. szám.

Eladó: húshordókocsi, élőállat mérleg csibe keltetőgép, cséplő garnitúra. Alapi-u. 11. I. e. Telefon 23—36. 210
Eladó sürgősen egy új sarok téglaház nagy telekkel, 2x1 szobás konyhas pájzzal, lakás elfoglalható, bármilyen üzleti célra alkalmas. Ár 45.000 P. Tatayné. Szigligeti-u. 12. 101

Különféle

Pertölenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását; 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Menyasszony és koszorúleány művirág fejdiszkek és kézicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébetligeti sportpályánál.)

Paragázzal poloskát, molyt, petéit mindenhol felelősséggel irtja, Csutorás. Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Gyűjtőn gyümölcs és erdei magvakat! Erdei és piaci gyűjtők, befőzőiparok, rokonizemek, háztartások figyelmébe! Gyümölcsmagvak, lomb és tülevelek magvai értéket jelentenek. Már most határozza el és szervezze meg a gyűjtést. Kérjen tájékoztatót! Ecsedy Anna, Szeged. 234
4—5 hold kaszáló és legelő bérbeadó. Vitéz-u. 33. 233
Kerekpárok ujak és javítások Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5. Telefon: 23—30.

Allást nyek

Gyárba keresünk felvételre mérlegképes könyvelőt, vagy könyvelőnőt, gép- és gyorsírónőt és raktárnokot. Cím a kiadóban. 225

Lapkihordókat, lapárúsokat

jó fizetéssel felvesszünk.

Jelentkezni lehet az

MAGYAR LAPOK

kiadóhivatalában.

13.30 Honvédeink üzennek. — A Vörös-kereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Lakatos Tóni és Lakatos Tibor cigányzenekara muzsikál.
14.45 Melles Béla zenekar.
15.35 Közvetítés Hódmezővásárhelyről.
15.55 Csizik Béla dr előadása.
16.30 Vitéz Béla Alajos vezérezredes szól a leventékhez.
17.00 Dr Vicián István előadása.
17.15 Hanglemezzajdonságok.
17.30 A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának műsora.
18.00 Rádió filharmonia.
20.10 Wass Albert elbeszélése.
20.30 Két szív egy dobban.
22.20 Három csillag az ég alján.

Cukorka üzletünk részére keresünk jó modoru kiszolgáló leányt. Ajánlkozni „PETT” cukorkagyárnál, Teleki Pál-utca 28. szám. 224

Munkatársakat állandó alkalmazásra keres, nőket, férfiakat, nagy kereseti lehetőséggel, jelentkezés okmányokkal. — Fonciere Biztosító, Teleki-utca 2. 223

Háztartási alkalmazókat keresek Orvendre és helyben. Jelentkezni Pávelu 5. sz. I. emelet, korán ebéd után. 219

Vállalatombz munkaszerező, agilis egyén 20.000 pengővel társulhat. „Munkaszerező” jelige kiadóba. 236

Jól főző mindenek szemeélyhez, ut kertés házhoz felvétetik. Gróf Andrássy Gyula-utca 47. 230

Önálló kézi- és tanulóleányt, francia munkára felveszek. Eberl nőiszabó, Szent János-u. 42. 229

Lakatos és segédmunkásokat felveszek redőnygyár, Várady Zsigmond-u. 20. 228

Kovácsgedek felvételtnek Papp Kovácsnál, Szeptember 6-utca 2. 227

Allást keres

Plébániára gazdasszonyrak ajánlkozom, hosszú bizonyítvánnyal. Címek Szabó Jánosné, Tisza István-ut 12. 221

Házvezetőnői állást keresek, vidékre is. A háztartás és gazdaság minden ágában jártas vagyok. Cím a kiadóban „Előrendű bizonyítványok” jelige alatt. 226

Lakás

Kétszobás lakást keresek Szaniszió-utca és Körös közt. Hedrich Richárd, Rákóczi ut 21. 209

Oktatás

Gimnáziumi és polgári iskolai magán-tanulókat mérsékelt díjazás mellett vizsgára előkészít középszintű tanár. Sal Ferenc-u. 6. 162

Elveszett

Elveszett szegény szívbarjos ember iratai. Széll Ferenc Malom-u. 33. sz. kiállít va. Becsületes megtaláló juttassa el fenti címre. 218

ELVESZETT a nagyalomástól a Magyar Lapok kiadóhivataláig szürke-pepita füzet (postai kézbesítő könyv). Kérjük a becsületes megtalálót, hogy a részére értéktelen tárgyat hozza be a kiadóba.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel. A kiadásért felel.
Dr. Pál Árpád Dr. Virág Jermes
főszerkesztő a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. környegében, Nagyvárad, Szilágyi Erzsébet-utca 12. sz. 225